

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opgericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË:
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

HET BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER
HOOFDNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

DEN HAAG „AU PARADIS” Firma WEBER & BARTELS

Salon de Coiffure pour Dames

TOUSSAINTKADE 2 bij de Prinssestraat - Tramhalte lijnen 2 en 3

PERMANENT HAIRWAVING, systeem Nestle, New-York

Schoonheids- en Anti-zenuwmassage - Moderne Haarwerken - Haarverven systeem Henné - Manicure
Bediening door geroutin. Kappers - Man spricht Deutsch - On parle français - English spoken

HAAGSCHE ASSURANTIE COMP.
VOOR BRAND ENZ. VAN 1805
HOOFDKANTOOR:
BEZUIDENHOUT 1 — DEN HAAG
BRAND ■ BEDRIJF ■ INBRAAK

LOM & VAN DER AA
Bijkantoor: DEN HAAG
Nieuwstraat 34 (Tournooiveld), Tel. 15820*
KANTOREN o.a. in Bandoeng, Batavia, Macassar, Medan, Semarang, Soerabaya
SPECIALE CONDITIES VOOR:
Reisbagage-verzekering
Ongevallen
Verzekering op zee
Schade kunnen door een onzer kantoren in Nederl.-Oost-Indië geregeld en betaald worden.
A tot Z polis voor opstellen en voor inboedels in woonhuizen

Dansinstituut STATENKWARTIER
EWY DE CLERCQ
Frankenstr. 5, DEN HAAG, Tel. 53506

Aanvang Cursussen en Clublessen medio October. Onderwezen zullen worden: Quick en Slow Foxtrot, Paso Doble, Blues, Tango, English Waltz en Charleston.

Naast indeeling bij een cursus bestaat gelegenheid tot formeeren van eigen besloten clubs van minimum slechts 12 personen, op club-cond.

Kleine Kindercursussen met individueel onderwijs.

Moderne Dansen
Plastiek - Ballet
Heil- en Schoonheidsgymnastiek

Inschrijving dagelijks van 10-3 en 7-9 uur
PROSPECTUS OP AANVRAGE

Ramp-Sumatra. — Centraal Haagsch Co-voor de Padangramp. — De officiële opening het Koloniaal Instituut. — Düsseldorf-Ban- door H. F. Tillema. — Platen-Album „Ned- Van Week tot Week. — Persoverzicht uit Bladen: I. Uit de Europ. Pers. II. Uit de Pers. III. Uit de Chin. Pers. — Oost- en West- Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — den Verren Vreemde. — Ingezonden (De Pyg- — Berichten der Afdelingen: I. Amster- II. s-Gravenhage, III. Nijmegen. — Medede- I. Van het Dag. Bestuur. II. Van het In- Bureau. — Mutatiestaat van 6 tot 13 Oct.

Instituut R. KUYPER
Amsterdam, R. Vinkeleskade 61, Tel. 27409
Gecomb. mondel. en schriftel. opleiding, met clublessen en privaattlessen in alle hoofdplaatsen.
M.O. Staathuishoudkunde en Staatsinrichting. Alle acten Boekhouden (ook Staatspractijkdiplo) Gemeente-administratie.
Prospectus met opgave van hoofdleiders en leeraren voor ieder vak en aanbevelingen van diverse autoriteiten op ec. en handelswetenschappelijk gebied, benevens proefles met examenresultaten op aanvr. kosteloos. De nieuw cursussen beg. thans.

CONTRIBUTIE ad f 5.- 's jaars minimum, voor het lidmaatschap dezer vereeni- met ultimo December opgeven tot en met ultimo 1927. Zij ontvangen het „Kol. Weekblad” dus gedurende het laatste kwartaal van dit jaar.

Ramp-Sumatra.
Ontvangen t/m 10 October.
Kantoor. Kr. de Gl. A'dam (per giro) f 1572.-
Totaal f 1574.50

Fa. v. ASMA VAN DONGEN
Lood-, Zink- en Sanitaire Werken
TOONKAMER
EDISONSTR. 142, TEL. 33314
DEN HAAG

Hoogere Burgerschool
5-jarige Cursus
(m. voorbereidingsklassen)
Instituut „Wullings”
VOORSCHOTEN

In verband met het Koninklijk Besluit van 13 Nov. 1923 is de afd. H.B.S. in Sept. 1924 na een gemeenschappelijke 1ste, 2de en 3de klasse gesplitst in TWEE AFDEELINGEN:

a. Wis- en Natuurkundige afdeling
b. Literair-Economische afdeling

Kost- en Schoolgeld f 1800.- t. f 2000.-

Tot heden slaagden:

276 leerlingen voor EIND-EX. H.B.S. 5-jar. C. (Wis- en Natuurk. Afd.)
In Juli 1924 24 leerlingen (van de 24) voor Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Wis- en Nat. afd.)
In Juli 1925 21 leerlingen (van de 23) voor Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Wis- en Nat. afd.)
In Juli 1926 23 leerlingen (van de 27) voor Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Wis- en Nat. afd.)
In Juli 1926 7 leerlingen (van de 8) voor Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Litt.-Econ. afd.)

Bij de instelling van het School-Eindexamen werd het Instituut „Wullings” in 1921 aange- wezen als een H.B.S. met 5-jarigen cursus over- eenkomstig artikel 45-tredecies der Middelbaar- Onderwijswet.

Voorschoten, Juli 1926.
De Directeur: H. WULLINGS.

A. SCHRÖDER & CO
GROENMARKT 25, 26, 28
'S-GRAVENHAGE - TEL. 16173
BEDDENMAGAZIJN

ENORME KEUZE

**WOLLEN-
 EN
 DONSDEKENS**

LIFT - 2e ETAGE

**BREEKT MET DEN OUDEN SLEUR
 VERWARMT MET**

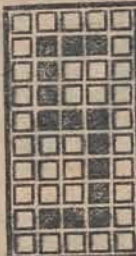
LW INTERIEUR

RADIO ONTVANG-INSTALLATIES

worden tegenwoordig in een zoo groote verscheidenheid en soorten aangeboden en gemaakt, dat het een leek vrijwel onmogelijk is te besluiten, welk toestel men zal kiezen. De door ons gefabriceerde toestellen voldoen aan zeer hooge eischen en wij geven een **onbeperkte garantie** op elk toestel wat constructiefouten betreft. Mocht U een toestel wenschen aan te schaffen laat U ons dit dan even weten, en wij zullen U **vrijblijvend** zonder eenige verplichting offerte maken alsmede demonstreeren.

**FABRIEK EN LABORATORIUM VOOR RADIO
 TECHNISCH ONDERZOEK**

**Alexanderlaan 25 5301
 Hilversum - Tel. Int. 1630
 Directie: BONTEKOE IRVING**

Opleiding tot Particulier Secretaresse

voor jonge dames uit de goede kringen, die M.U.L.O.-school, H.B.S., Lyceum of Gymnasium bezocht hebben. Zij, die deze opleiding gevolgd hebben kunnen tevens werkzaam zijn als **Correspond., Steno-Typiste.** Spreekuren 10-12, 2-4. Prospectus kosteloos

INSTITUUT „SCHOEVERS”

Stadhoudersplein 3 DEN HAAG, Telefoon 52594 | DELFT Noordeinde 13 | AMSTERDAM Nicolaas Witsenstraat 3

Centraal Haagsch Comité voor de Padangramp.

De liefdadigheidsavond in de Twee Steden.

In het Restaurant de Twee Steden, Buitenhof, alhier, had Zaterdag 9 dezer de aangekondigde weldadigheidsvoorstelling plaats ten bate der slachtoffers van de aardbevingen ter Sum. Westkust op 28 Juni en volgende dagen.

De onder-voorzitter der Vereeniging „Oost en West”, de heer F. van Peski, opende de voorstelling met een toepasselijke rede, waarna een afwisselend programma, muziek, declamatie, enz. aanving.

De zaal was goed gevuld, de stemming geanimeerd. De avond werd besloten met een bal.

De financiële uitkomst zal later bekend gemaakt worden.

De officieele opening van het Koloniaal Instituut.

Ongetwijfeld aan alle lezers van Het Kol. Weekblad bekend is, is Zaterdag, den 9en October, het indrukwekkende gebouw van de Kon. vereeniging het Koloniaal Instituut te Amsterdam, waarvan omstreeks twaalf jaar geleden de eerste steen werd gelegd, op plechtige wijze geopend door H. M. de Koningin, in tegenwoordigheid van een groot gezelschap van vooraanstaande personen: hoogwaardigheidsbekleeders, vertegenwoordigers van Indische vereenigingen en wetenschappelijke instellingen en anderen, wien het voorrecht te heurt viel getuigen te zijn van deze historische gebeurtenis.

Overtuigd dat onze lezers met volle belangstelling kennis hebben genomen van de meer of minder uitgebreide artikelen, welke de dagbladen dezer dagen schreven naar aanleiding der inwijding, ¹⁾ zouden we slechts in herhalingen treden door opnieuw de aandacht er voor te vragen. Om die reden bepalen we er ons toe om, ongetwijfeld mede namens de vereeniging Oost en West — welke tot onze groote voldoening en blijdschap door den Minister van Koloniën Dr. Koningsberger, met eere werd genoemd in zijne bij de opening gehouden redevoering — aan allen, die tot de totstandkoming van het Koloniaal Instituut, de grootsche instelling waarop Nederland als koloniseerende mogendheid trotsch mag zijn, het hunne hebben bijgedragen, onzen hartelijken gelukwensch aan te bieden. Een gelukwensch, welke ook hen geldt onder wier bekwame en beproefde leiding het Instituut eerst nu zijn volle kracht zal kunnen ontplooiën.

H. M. de Koningin eindigde Haar toespraak met de volgende woorden: „Moge het Koloniaal Instituut tot in lengte van dagen tegenover landzaat en vreemdeling blijven getuigen, dat deze landen en de groote gewesten van overzee, hoezeer door wijde wateren gescheiden, in voor- en tegenspoed, in werken en streven, één zijn en blijven.”

Dat deze wenschen van Hare Majesteit in vervulling mogen gaan hopen ongetwijfeld allen, die naast en met het Koloniaal Instituut streven naar een blijvenden hechten band tusschen Oost- en West-Indië en Nederland.

¹⁾ In het bijzonder zij de aandacht gevestigd op de geïllustreerde reeks beschouwingen in de *Telegraf* van 9 Oct., waarvan in boekvorm een overdruk verscheen, getiteld: „Het Koloniaal Instituut. Artikelen en beschouwingen ter gelegenheid van de officieele opening door H. M. de Koningin, geschreven door Zijne Exc. Dr. J. C. Koningsberger, Prof. Dr. L. Ph. le Cosquino de Bussy, Prof. J. C. van Eerde, Prof. Dr. J. J. van Loghem, Ir. W. L. Utermark en J. F. L. de Balbian Verster.”

Düsseldorf—Bandoeng

door **H. F. TILLEMA.**

Wat de tentoonstelling „für Gesunde Pflege, Soziale Fürsorge und Leistungen” (Gesolei) te Düsseldorf piekeren geeft, nu te Bandoeng „Eerste hygiëne-tentoonstelling Indië” (Ethini) wordt voorbereid.

Een medisch student vertelde mij, dat de bestuur van zijn faculteitsvereniging een schrijven tot de leden was gericht met het zien of er belangstelling bij hen bestond om leiding van den hoogleraar in de hygiëne „solei” te gaan bezichtigen. Van de ± 250 bleken er 9 voor het plan te voelen. Dit feit betert dan een lang betoog, dat de aanstaande neesheeren voor prophylaxe weinig voelen. wonderen behoeft men zich daarover niet.

Voorkómen is beter dan genezen.

De tegenwoordige maatschappij is uiterlijk bijna geheel op genezen ingericht. Als men bij Leiden spoort, ziet men een groot complex wien. Een hooge schoorsteen steekt er boven. 't Lijkt een groot dorp, geflankeerd door eenig fabrieksgebouw; 't imponeert door zijn afmetingen. Waarom heeft men die grootsche richting daar gesticht? Met welk doel? Wat dient ze? Uitsluitend om te trachten ziekten te genezen! 't Kan niet anders of de maatschappij wordt er door gesuggereerd, dat het genezen van menschen een grootsch werk is. Wat ziet men voorkómen van ziekten? Weinig! Het water van Amsterdam zooveel gezondheid brengt, wordt ook vanuit den trein niet. Maar die inrichting is belangrijk ook, imponeert niet, spreekt niet gemoed. De vele en velerlei maatregelen in lang der volksgezondheid van boven af genomen zien ze niet, men merkt er zoo weinig van hoort noch spreekt er bijna van! Is iemand ziek en hij geneest, 't zij door medicijnen, 't zij behandeling, 't zij door operatie, dan heeft de handelende arts voldoening van zijn arbeid; studie; 't wekt hem op tot verderen arbeid; praat er over met familie, vrienden en kennissen. 't geval raakt bekend, de arts krijgt bekendheid, renommée en dat stemt hem uit den aard der prettig. 't Kan niet anders. Vandaar dat de groote aanstaanden arts aantrekt, hem liefdelijk krijgen voor zijn aanstaand beroep. Van geheidsleer ziet hij uiterst weinig. En wat hij ziet zijn statistieken, curven, cijfers, en die ken niet tot hem, wekken zijn belangstelling. Het is dus volkomen verklaarbaar, dat de staande geneesheer voor een gezondheidstelling, die hij zich voorstelt als een opeenlopend van al die vervelende getallen, curven, statistieken weinig of geen belangstelling heeft voor medische studenten geldt, geldt eveneens voor technische studenten, de menschen, die de vervelende sanitaire inrichtingen moeten ontwerpen, uitvoeren, de juristen, de personen, die de langrijke sanitaire wetgeving moeten bezorgen, de vele anderen — ik denk aan de aanstaande ambtenaren —, die later in de maatschappij den, de samenleving moeten behoeden tegen aanvallen van bacteriën, protozoën, wormen, kieten, vliegen, vlooiën en hoe die gevaarlijke organismen meer mogen heeten!

Wat de Gesolei bedoelt te geven.

Het signaardige van de „Gesolei”, zoo men de tentoonstelling te Düsseldorf, nu is, heelemaal niet saai of vervelend is! Men dagen, ja weken in dwalen en telkens iets van het oog streelt en boeit en tot nadenken staat belangstelling opwekt. Zoowel leek als

P. VAN DEN BERGE

Bankastraat 4i Tel. 15587 's-Gravenhage
 Gas, Water, Electriciteit, Baden, Geysers, Haarden,
 Gaskachels, Tuin- en Gasslangen,
 Lood- en Zinkwerker.
Groote Reparatie Inrichting

KULK & KRAMER

Kantoormachines en Meubelen
 PAPESTR. 1b. TEL. 11701
DEN HAAG
 Verzendings naar Indië onder

COPIËER-INRICHTINGEN
 REPARATIE-INRICHTINGEN
REIS-SCHRIFTMACHINGEN
 Remington Portable
 Corona, Erika, Scott

APOTHEEK EN DROGISTERIJ „DE GOUDEN VIJZEL”

A. P. A. HOBDEL-MOLL SCHNITZLER, APOTHEKER
VAN BOETZELAERLAAN 130 - TELEFOON 51971
'S-GRAVENHAGE

Allopathische en Homoeopathische Geneesmidd. Urine-Onderzoek

...s, hygiënist, ingenieur, jurist, enz.) zien er tel-
s iets nieuws, iets moois, iets dat tot overwegen
studie leidt. Ze leert, dat het voorkómen van
kten van geest en lichaam mooi, grootsch werk
dat voldoening schenkt. Daarom zou het zoo
geweest zijn, dat vele studeerenden er naar
waren gegaan!

... wil trachten van de tentoonstelling, waar ik
jaar dagen heb rondgekeken, 'n idee te geven,
de hoop, dat de leiders der expositie van den-
den aard, die aanstaand jaar te Bandoeng zal
den gehouden, er eenig nut van kunnen trek-
Lit den aard der zaak zal de laatste van veel
mer omvang zijn, zal men daar geen partij kun-
trekken van de hulpmiddelen, die een Wester-
maatschappij biedt. Men zal andere eische n
stellen, maar de methoden zal men wel
toepassen.

... Wat beoogden de leiders der „Gesolei”? Hun doel
te laten zien hoe de Deutsche mensch in den
og en de jaren daarna geleden en gestreden
is en hoe hij er zich langzamerhand van be-
is geworden, dat hij weer gezond en krachtig
worden. De Duitscher, die komt om te leeren
te studeeren, ziet er hoe hij vroeger was, wat
heeft verloren en ingeboet, maar zal er ook zien,
er hij weer naar toe wil en moet. Deze overtui-
zal hem sterken en bemoedigen bij het vech-
strijden voor dat doel.

...tematisch leert men de massa hoe ze haar
zal kunnen bereiken. Over den engen kring
Rijnlanders heen wil men het heele groote
che volk bereiken en het van nut zijn. Na af-
der expositie wordt een groot deel van het
ongestelde aan hooge- en lagere scholen en
geschonken, opdat alles van blijvend nut

... het beoogde doel te bereiken, splitste men
tentoonstelling in drie groote groepen: gezond-
ing, sociale voorzorg en lichaams-oefeningen.
Deze drie afdeelingen vindt men geëxposeerd
men ook had kunnen noemen: algemeene- en
oonlijke hygiëne. Onder algemeene hygiëne
laat men wat de Staat en zijn onderdeelen voor
gezondheid kunnen doen (b.v. aanleg van wa-
dingen, rioleeringen, stadsreiniging, woning-
epidemiebestrijding, enz., enz.) en wat het
vidu moet doen en nalaten (tanden poetsen,
den wasschen, zindelijk zijn op lichaam, klee-
woning, erf, matig zijn op spijs en drank, enz.,
Duitschland heeft echter op het gebied alge-
hygiëne al zoo'n langen weg afgelegd, dat
niet noodig is, hiervoor in 't bijzonder de aan-
te vragen, zoodat de indeeling bovengenoemd,
dit land juister is. In Indië echter, waar op
gebied van algemeene hygiëne nog zoo hui-
gewoon veel te doen is, zou de indeeling on-
schijn zijn, vooral ook omdat persoonlijke hygiëne
graad van ontwikkeling bij de massa veronder-
die nog lang niet bereikt is.

Bandoeng kan hier wel iets leeren.
...als ik de zaak zie, dient in Bandoeng de na-
te worden gelegd op hetgeen gouvernement,
renten en de machtige cultuurlichamen moe-
doen op het gebied van: assaineering, water-
reining, faecaalafvoer, woningvraagstuk, epide-
bestrijding, e.d. Ook op het gebied van lichaams-
ing, sport, kunnen staat, gemeente, gewest
maatschappijen er nuttig werk doen, vooral in
centra! Op de Gesolei is aan sport zeer veel
aandacht gewijd.
...de voorzorg, een gebied waarop eveneens
aandacht is gevestigd, zal slechts in de In-
centra van handel en verkeer en cultuur-
nemingen kunnen gedijen. Ook daar zal men
kraamvrouwenverpleging, moederschapzorg,
een paar der „voorzoegen” te noemen, zeer nut-
werkzaam kunnen zijn, maar een omvang als
het ontwikkelde Duitschland zal het er niet
wenscht men te laten zien, dat staat

en gemeenté het zich tegenwoordig tot plicht ach-
ten, lichaams-oefeningen te bevorderen, uitgaande
van de juiste overweging, dat sport het lichaam
staalt, het daardoor minder vatbaar maakt voor
ziekten, en dat het goedkooper is en 't ook meer
perspectieven opent ziekten te voorkomen dan te
genezen. „Ieder individu, vooral de stedeling, hij
zij hoofd- of handarbeider, dient het zich tot plicht
te maken, door geregelde lichaamsbeweging in de
vrije natuur zijn gezondheid te behouden”. Aldus
de meening van de organisatoren der Gesolei. Men
lette op 't verschil: hier de in steden samengepakte
massa's, in Indië de landbouwstaat met zijn ver-
spreide bewoners, de landbouwers. Ik haalde den
zin met opzet aan, om even het verschil in doel-
stelling tusschen Düsseldorf en Bandoeng duidelijk
te doen uitkomen... voor den tandi althans! De
bewoners der groote steden op Java kunnen den
weak ook ter harte nemen! Ik zie in mijn verbeel-
ding den oprechten Bandoenger al gnuiven en hoor
hem zeggen: „Lichaamsbeweging in Batavia, man,
dat kan daar niet, dat kun je alleen in het koele
Bandoeng”. Ik hoop van harte, dat Bandoeng, om
dit waar te maken, goede sport zal laten zien op
haar „Gesolei”! — Laat Bandoeng leeren, dat sport
o.a. het hart een reservekracht schenkt, die bij
ziekte meer waard is dan alle mogelijke hart-obats
te zamen, en dat sport van primaire beteekenis èn
voor geestelijk èn voor lichamelijk welzijn een wel-
behagen is, waaraan in de heete kuststeden nogal
het een en ander ontbreekt!

De tentoonstelling is zoo ingericht, dat zoowel
opvoeder als arts, technicus, de sociale werker,
de werkmán, in 't kort, vertegenwoordigers van
welk beroep ook, van een bezoek aan de Gesolei
nut kunnen trekken, want in elke afdeeling is zelfs
voor den meest deskundige op welk gebied ook,
veel te zien, dat hem tot studie en nadenken aan-
spoort. Op de Gesolei is ook duidelijk te zien voor
hem, die leeren wil „hoe in minder tientallen ja-
ren is bereikt, wat honderden, ja duizenden jaren
vergeefs gehoopt werd! Thans zijn gevreesde
ziekten gebannen, het dagelijksch leven is van zijn
gevaaren, zijn onbehagelijkheden verlost. Het onver-
biddelijke noodlot werd stukje voor stukje den bo-
dem ontnomen, zoodat de gemiddelde leeftijdsgrens
van den mensch, tientallen jaren is verhoogd. Dit
is niet uitsluitend te danken geweest aan de tech-
niek, maar ook aan het overwinnen van sociale
moeilijkheden, de meerdere ontwikkeling der mas-
sa. Geestelijke krachten hebben er in hooge mate
toe meegewerkt”. Met deze woorden leidt de schrij-
ver de voorrede in van een der vele catalogi, betrek-
king hebbend op de Gesolei. Met groote aandacht
las ik die woorden, ook met weemoed, want ik
dacht aan de tropen, aan de gevaren, die daar nog
steeds aan vele kanten dreigen.

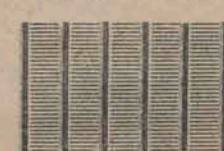
Verlenging van de leeftijdsgrens.

En ik vroeg me af: hoelang zal het nog duren,
voor men kan zeggen, dat ook de leeftijdsgrens der
bewoners dier verre streken met 'n tiental (niet met
eenige, als in Westersch Europa!) jaren zal zijn ver-
lengd! Zal Bandoeng een nieuw tijdperk inluiden?
Het tijdperk van de belangstelling in volksgezond-
heid, van het begrip der beteekenis van algemeene
sanitaire maatregelen bij allen, die door betrekking,
beroep of ambt invloed kunnen uitoefenen? Het zij
hier duidelijk gezegd: volksgezondheid kan niet
door hygiënisten alleen worden gebracht, ze eischt
de samenwerking van tal van mannen en vrouwen
van geheel verschillende werkkring. Iedereen kan
en moet er toe meewerken. In Engeland, het klas-
sieke land der hygiëne, is de stoot tot verbetering
uitgegaan van humanitair voelende en denkende
mannen: van John Stoward, landrechter (sheriff);
hij verbeterde 't gevangeniswezen. Anthony Ashley
Cooper, Earl of Shaftesbury, begon een campagne
ten gunste der industrie-arbeiders, speciaal van den
kinderarbeid, maar 't zijn vooral Sir Edwin Chad-
wick, een advocaat en Sir John Simon, een medicus,
die veel hebben gedaan. Zij waren het, die de be-

BRUNO TIDEMAN

BEËDIGD MAKELAAR TAXATEUR EN
ASSURADEUR

5296

KANAALSTR. 15 - APELDOORN

J. H. STRIK & ZONEN

POELIER - DEN HAAG
CH. BOURBONPLEIN 24a - TELEFOON 71891
PAVILJOENGRACHT 16 - TELEFOON 13252
Eigen Mesterij te Wassenaar, Papelaan, Tel. Wassenaar 153

PRJSCOURANT.

ZWARE HEIHAZEN	f 3.50 tot f 4.—
FAISANTEN	f 2.50 tot f 2.75
WILDE EENDEN	f 1.25 tot f 1.50
TALINGEN	f 0.60 tot f 0.80
SMIENTEN	f 0.70 tot f 0.90
JONGE PATRIJZEN	f 1.60 en f 1.80
OUDE PATRIJZEN	f 0.80 en f 0.90
BRAADKIPPEN	f 1.25 tot f 2.—
POULARDEN	f 2.25 tot f 3.50
SOEPPIPPEN	f 1.50 tot f 2.—
JONGE DUIVEN	f 0.60 tot f 0.80
KORHOENDERS	f 2.25 tot f 2.50
WILDE KONIJNEN	f 1.— tot f 1.25

Schoonmaken van alle soorten Wild en Gevogelte,
zeer billijk en net. 5228

THUISBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING

VERSCHENEN: 5225

DOOR DE LUCHT NAAR INDIË

door
A. N. J. THOMASSEN A THUESSINK V. D. HOOP

met 112 illustraties op kunstdrukpapier naar foto's, tijdens
den tocht genomen en talrijke routekaartjes.

PRIJS: ingenaaid f 5.25; in Prachtband f 6.90

Zendt per omgaande uwe bestelling aan

**N.V. KONINKL. NEDERL. BOEK- EN KUNSTHANDEL
VOORHEEN M. M. COUVÉE**

Laan v. Meerderv. 35 - DEN HAAG - Telefoon 35752

Filialen:
Klimphof 14, Tel. 35563 Theresiastr. 108a, Tel. 72444

HERMAN MIDDENDORP

HET ZWARTE VENSTER

MET BANDVERSIERING VAN JOH. L. TER VEER.

Ingenaaid f 3.25, gebonden f 4.50.

... Middendorp heeft den waren toon getroffen.
Nergens hindert ons een valsch geluid. Hij is noch
sentimenteel, noch stoort ons een te realistische uit-
weiding of noodeloze mooi-schrijverij.”

Frits Lapidoth in *De Nieuwe Courant*.

... Hoe dan ook, dit boek van Herman Middendorp
is moeilijk te vergelijken met de hiedendaagsche literaire
verschijningen. Het is geen psychologische roman, ge-
lukkig niet, en het is, wat zuiverheid van geest
betreft, bijna niet aan te nemen als een schepping van
dezen tijd”.

Johan Koning in *De Indische Courant*.

Uitgave v. d. N.V. „ADI POESTAKA”, Den Haag

H.H. SECRETARISSEN der afdeelingen worden
er nogmaals beleefdelijk
aan herinnerd dat in de verschillende rubrieken van het
K.W. steeds namen voorkomen van personen die in aan-
merking komen om voor het lidmaatschap der Vereeni-
ging te worden aangezocht.

RICHTING
RICHTING
MA CHINA
Portable
ta, Scania
garant

STRJK- EN GLANSINRICHTING

J. M. VAN DEN BERG

TASMANSTRAAT 15 - 'S-GRAVENHAGE

SCIAAL ADRES VOOR INDISCHE FAMILIES

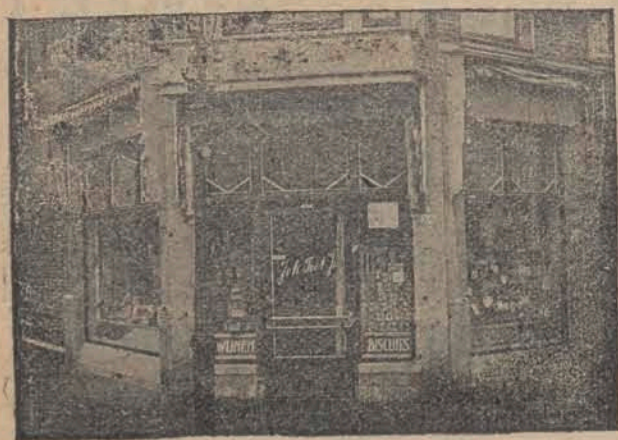
J. VAN BUUREN

APOTHEKER

KANAALWEG 53 :: SCHEVENINGEN

TELEFOON 50105

JOH. TOET 's-GRAVENHAGE
Comestibles - Levensmiddelen - Kruidenierswaren
AERT VAN DER GOESSTRAAT 34 - TELEFOON 51561

INDISCHE INGREDIËNTEN

Special. in Fijne Vleeschwaren, Koek, Bisquit, Chocolade

ZIJT GIJ ABONNEE ?

van het rijk geïllustreerde en op zwaar kunstdruk in dubbeltoon-inkt gedrukte Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraagt dan gratis proefnummer aan bij de Administratie Prijs per jaargang f 20.— te voldoen in halfjaarlijksche termijnen van f 10.— Jaargang IX (Mei 1924—1925) bevatte o.a. bijdragen van: Dr. H. P. Berlage, Prof. T. J. Bezemer, B. P. Bremmer, Prof. Dr. Karl Döhring, Anne Hallema, Dr. F. W. T. Hunger, S. Kalf, Prof. Dr. N. J. Krom, W. O. J. Nieuwenkamp, Joh. F. Snelleman, V. I. van de Wall, Dr. P. Wirz, Dr. Karl With e.a., benevens talrijke boekbesprekingen.

DRUKKERIJ TEN HAGEN
NOBELSTRAAT 20 - DEN HAAG - TEL. 11987

De kl. Opvoedingstehuizen

te Amersfoort en Noordwijkerhout, zijn bestemd voor kinderen uit intellectuele kringen, die buiten de ouderlijke zorgen moeten worden opgevoed. Huiselijk beschaafd milieu, groote eenvoud, gezonde huizen, goede voeding, zorgvuldige behandeling. Inlichtingen te bekomen bij

HET BESTUUR:

- C. M. v. DISSEL, Presidente, Kinderhuis „t Hoogt" Noordwijkerhout.
  - M. KAARS SYPESTEYN, Secretaresse,
  - H. A. G. ELINK SCHUURMAN, Penningm.-Accountant, Keizersgracht 574, A'dam
  - Mr. F. A. G. v. WALSEM.
  - J. C. HIETINK, Ged. Stud. Comm. O. en W.
- Correspondentie voor Indië:
Mevr. F. v. HOUWINGE-BLAAUW,
p. a. Agentschap B. P. M. Semarang.

VERSCHENEN:

NOTO SOEROTO NIEUWE FLUISTERINGEN

(IN RHYTHMISCH PROZA)

MET PORTRET VAN DEN DICHTER

BANDVERSIERING VAN IR. G. FRIEDHOFF, ARCH.
Gedrukt op Oud-Hollandsch papier en genummerd van 1—500.

Alleen gebonden verkrijgbaar.

Prijs f 3.50.

Reeds bij het verschijnen als bijdragen in *Oedaya* schreef *Het Vaderland*: — „die zich in vorm en wezen volkomen harmonisch aansluiten bij de vroeger door Noto Soeroto gepubliceerde *Fluisteringen* van den Avondwind, en deze dikwijls nog overtreffen in innigheid van toon, rijpheid van klank en diepte van zuiver gevoel.” —

Uitgave v. d. N. V. „ADI-POESTAKA", Den Haag

P. C. W.

De uitgaven van levensonderhoud zullen minder worden als de vrachten daerom. Een vlot en snel verkeer geeft besparing van vrachten. Dit vlotte en snelle verkeer is slechts mogelijk op breede, vlakke, sterke en zoo kort mogelijke wegen. Bevordert daarom de verbetering van de wegen. Gij bevordert daarmee de welvaart van het land;

„P. C. W.” PROPAGANDA-COMITE VOOR WEGENVERBETERING
Prinsengracht 579 Amsterdam - Telefoon 31577 Postgiro 999

weging op touw zetten, in Engeland „the great sanitary awakening” genoemd”. Dit is nu bijna een eeuw geleden. Zal thans in Indië het „sanitaire geweten” ontwaken? Zal Bandoeng daartoe den stoot geven? Zal Professor Neeb den Sir John Simon zijn? Ik hoop het!

(Wordt vervolgd).

Platen-Album „Nederlandsch-Indië”.

Volgaarne vestigen wij nogmaals de aandacht op een bijzonder fraai uitgevoerd werk over Nederlandsch-Indië. Het betreft het Platen-album onder dien naam uitgegeven door Volkslectuur te Wetzlar en in ons land ingevoerd onder de auspiciën van Z. Exc. Oud-Minister H. Colijn, die het voorwoord schreef en Dr. C. P. Gunning, die het omvangrijke taak aanvaardde om het werk binnen het bereik van velen te brengen. Wie het keurige, of kunstdruk uitgevoerde werk ziet, zal onmiddellijk begrijpen dat veler steun en niet het minst financieele steun noodig was om het voor den prijs van f 5.— verkrijgbaar te kunnen stellen. Dat daarbij nog een gratis Bijblad gevoegd wordt, geïllustreerd en met belangrijke bijdragen van oud-gouverneurs-generaal e.a., kan de waardeering van het gebodene slechts doen stijgen.

Aan de samenstelling van dit plaatwerk, met ongeveer 400 afbeeldingen uit alle deelen van den Archipel, is blijkbaar zeer veel zorg besteed, niet alleen technisch doch ook wat de selectie van den inhoud betreft. Bij het openstaan ontmoeten we allereerst de groote mannen uit de geschiedenis van Indië. Hun namen zijn ons allen welbekend uit de Nederlandsche geschiedenis. Dit boekwerk brengt ons hun contereitsel. Daar is Jan Huygen van Linschoten, die in 1592 in Holland terugkwam na een jarenlang verblijf in Portugal en Voor-Indië; Cornelis de Houtman, die als „oppercommies” den eersten tocht naar Indië als leider meemaakte; Jan Pietersz. Coen, de stichter van Batavia en de grondlegger van ons koloniale rijk; Mr. Willem Herman Daendels, „de donderende Maarschalk”, e.a.

Heel fijn zijn de reproducties van teekeningen, waarop voorkomen afbeeldingen van de scheepstypen, waarvan men zich ten tijde van de Oost-Indische Compagnie bediende. Aan dien merkwaardigen Compagniestijd is ook in ander opzicht volle aandacht gewijd.

Na dezen terugblik in het verleden, maken wij dan dadelijk kennis met het land en het volk van Indië, beide even aantrekkelijk. Java's rotsachtige zuidkust, het beroemde Karbouwengat bij Fort de Kock, de Harau-kloof bij Pajakoemboeh, het meer van Pagendit bij Garoet en de Kratermeren van den berg Kelimoetoe wedijveren in grootsche schoonheid.

Interessant zijn de kleederdrachten der Inlanders, waarbij ook de komische noot niet ontbreekt. Inlandsche ceremoniën en gebruiken komen goed tot hun recht.

Het gedeelte over Europeesch en Inlandsch Bestuur bezorgt ons enkele snuffjes, als een openbaar gehoor op Koninginneverjaardag ten paleize van den Gouverneur-Generaal, een bijeenkomst van den Raad van Nederlandsch-Indië en een zitting van den Volksraad.

Het hoofdstuk Zelfbestuur brengt ons aan de hoven van de Inlandsche vorsten. De Soesoehouman van Soerakarta met de Ratoe Mas (voornaamste echtgenote) opent de rij. Wij zien verder in beeld gebracht de kroningsplechtigheid van den Sultan van Djokjakarta, een galareceptie ten huize van een Resident, het paleis van den Sultan van Deli, de Sultan van Siak met zijn hofgrooten, enz.

Merkwaardige dingen komen voor in het gedeelte over den godsdienst, b.v. die Hindoeïstische priester op Bali.

Bijzonder geslaagd zijn de bladzijden gewijd aan

de kunst. Naast een enkele afbeelding, die men in andere boeken nog al eens tegen komt, zoude men een groep Javaansche danseressen, treft men er een aan, die meer zeldzaam genoemd kunnen worden, zooals de reproductie van het fraaie beeld Pradjajaramita — de godin der wijsheid — die van het prachtig uitgesneden statierijtuig een Javaansch vorst.

Behoorlijke aandacht wordt ook besteed aan de geschiedenis van het Europeesch bestuur in Indië, al tot stand is gebracht. Wij krijgen een overzicht van de groote cultures, van de omvangrijke vernemens- en andere bedrijven. Wij zien hoe de plantgeulen voor het suikerriet gemaakt worden, hoe de rubber afgetapt en de kina aangeplant wordt. Verkeer en scheepvaart zijn ook niet over het hoofd gezien. Kortom het geheel is een schitterend dooi voor ons koloniale rijk.

Zoals reeds werd gezegd bedraagt de prijs van dit belangrijke werk met het Bijblad slechts f 5.— Voor bestellingen kan men zich richten tot het uitgeverijbureau „Nederlandsch-Indië”, Valplein 15, Amsterdam. Na ontvangst van postcheque of storting per giro (No. 119889) volgt franco zending.

Van Week tot Week.

Dinsdag 5 tot Maandag 11 October.

Voordracht Indisch Genootschap. Den Sen dezer 3 Oct. Op het jaarmarktterrein zijn vijf vuurballen geworpen, waarvan één op een dame. Drie dames en twee heeren werden licht getroffen. Een inlander en een arbeider ernstig. Twee derde politieagenten zochten het terrein af. Daders zijn onbekend.

Bomaanslagen te Soerabaja. Aneta seint dd. 3 Oct. Op het jaarmarktterrein zijn vijf vuurballen geworpen, waarvan één op een dame. Drie dames en twee heeren werden licht getroffen. Een inlander en een arbeider ernstig. Twee derde politieagenten zochten het terrein af. Daders zijn onbekend.

(Later). Drie Chineezers hebben ook wond opgelopen.

De daders der bomaanslagen op 3 Oct. op het jaarmarktterrein zijn gearresteerd; een ander legde reeds een bekentenis af.

6 Oct. Een bom ontplofte op het bouwterrein van het nieuwe Postkantoor alhier.

9 Oct. De zaak van het werpen van bommen tijdens de jaarmarkt alhier is opgehelderd. De geheele complot is punctueel nagegaan. Vele personen zijn gearresteerd.

9 Oct. Alhier is wederom een bom geworpen, welke is ontploft zonder schade aan te richten.

Noodlottige brand te Semarang. Semarang, 4 Oct. Alhier is een kapokgoedang afgebrand, waaraan negen koelies gedood en negen zeer ernstig gewond werden.

Onderscheidingen. Bij Kon. besluit zijn benoemd Commandeur in de Orde van Oranje Nassau: F. A. Delprat, algemeen secretaris der Koninklijke Koloniale Instituut te Amsterdam en tot ridder in de orde van den Ned. Leeuw prof. J. C. van der Meulen, directeur der afdeling Volkenkunde en dr. L. Ph. le Cosquino de Bussy, directeur der afdeling Handelsmuseum van dit Instituut.

Dr. Ultée over de koffiecultuur. Den 15 Oct. A. J. Ultée, directeur van het proefstation voor de koffiecultuur in het Koloniaal Instituut te Amsterdam, eendeel met lichtbeelden) houden over de toestand van de koffiecultuur.

Mr. P. Maclaine Pont. Te 's-Gravenhage is overleden Mr. P. Maclaine Pont, oud-advocaat en procureur te Batavia, missaris van onderscheidene cultuurmaatschappijen.

Universitaire examens. Leiden, Doctoraal ex. Ind. 1) De tekst van de Aneta-telegrammen in dit Nummer is ontleend aan het „Vaderland”.

Firma W. H. DE RUIJTER

Wijnhandel - Gevestigd Anno 1893
1e Obrechtstraat 76 - DEN HAAG - Telef. 325

Bekend en vertrouwd adres voor
GOEDE BELEGEN WIJNEN
PRIMA LIKEUREN EN GEDISTILLEERDE LIJSTEN
BIEREN EN BRONWATEREN

Belastingzaken (ook Indische) H. J. KONING - DEN HAAG

Sonostraat 53 (bij lijnen A, 7, 14 en 17)
Inlichtingen, adviezen, aangiften, verzoek- en bezwaarschriften, uitstel.
Kantoor open: alle werkdagen van 10 tot 12 en van 2 tot 5 uur (ook Zaterdagsnamiddags). Bovendien Dinsdags- en Donderdagsavonds van 7 tot 9 uur.
30-jarige belastingpraktijk. **Tarief zeer billijk.**

Mr. H. E. de Boer, A. G. Tobi en Mej. K. W. Eyl.
Wageningen, Ingenieursexamen Koloniale boschbouw de hr. H. Nijenhuis.

J. M. de Nivelles Bandoeng, 9 October. (Aneta.)
De hoofdingenieur van de Staatsspoor, de heer W. J. M. de Nivelles is op zijn kantoor plotseling overleden.

Geneeskundige raad van het Dep. van Koloniën. Met ingang van 15 dezer is tot lid van den geneeskundigen raad van het Departement van Koloniën benoemd dr. Th. Ameschoot.

Kolonisch-Indische kunstavond. Den 10en dezer gaf de Loge Eenheid VII van de Intern. Orde v. Goede Tempeliers te 's-Gravenhage, een kunstavond ter gelegenheid van het 15e verenigingsjaar. Ingeleid door den hr. van IJsselstein voerde Raden Mas Soebania enkele Javaansche hofdansen uit. Mevr. Zwierzina declameerde verzen van Raden Mas Noto Soeroto, welke laatste eene causerie hield, waarin hij wees op het gevaar dat het Westen in het Oosten bedreigt en hoe door broederschap veel onheil te voorkomen is.

Zendingsvereniging. Woensdag 13 Oct. houdt de afd. Den Haag van de Ned. Zendingsvereniging eene openbare vergadering. Als spreker treedt op, Dr. A. Latumahina van Mr. Cornelis; onderwerp: De arbeid onder de inlandse militairen. Ier wisseling zullen de dames Nora en Marie Latumahina enkele Maleische en Hollandsche liederen zingen, begeleid door den organist, den heer W. P. Selier.

A. Scharp de Visser. Batavia, 7 October (Aneta).
Overleden is de inspecteur van den dienst der volksgezondheid, de heer A. A. Scharp de Visser.

Ontvangst van journalisten door den Landvoogd. Batavia, 6 Oct. (Aneta). De Landvoogd ontving ten paleize aan het Koningsplein een veertigtal Europeesche, Chineesche en inheemsche journalisten van alle richtingen. Z. E. deelde mede, dat hij grooten prijs stelde op persoonlijke kennismaking met de leiders der publieke opinie, wier verantwoordelijke taak van het grootste belang is voor de economische en staatkundige ontwikkeling van Indië. Hij noemde de persmensen niet als medewerkers, maar vrienden, welke hem ook zijn feiten toonden. Jhr. de Graeff kondigde aan, dat, op voorbeeld van Amerika, iedere maand een receptie zal worden gehouden voor de pers, waarop iedereen concrete vragen mag stellen, waarop vaak concreet geantwoord mag worden, en waar de aangevoerde kwesties geen punt van overleg zijn met het Opperbestuur of den Volksraad. De Landvoogd hoopte, dat hierdoor de vaak onnauwkeurige, doch onjuiste berichten en beschouwingen voorkomen zouden worden.

Ontvoerd en onderscheiden. Bij Kon. Besluit is op verzoek eervol ontslag verleend met dankbetuiging aan den generaal-majoor, chef van den generaal staf van het N. I. L. P. v. Genderen, en is hij benoemd tot ridder in de Orde van den Ned. Leeuw.

30-jarig bestaan Ind. afdeling Hoogere Krijgsschool. Den 30en dezer zal het 50 jaar geleden zijn, dat officieren van het Ned.-Ind. leger voor het eerst de lessen aan de Hoogere Krijgsschool alhier volgden. De officieren van het Ned.-Ind. leger, gedelegeerd aan deze inrichting, willen dezen dag niet onopgemerkt voorbij laten gaan en zoo zullen er een receptie en een feestmaaltijd in de Twee Stegen zijn. Aan den maaltijd zullen behalve alle officieren en de leerlingen der H.K.S., ook tal van oud-leeraren aanzitten.

Opstelling Padangse kunstnijverheid. In de lokalen van hotel De Witte Brug te 's-Gravenhage werden van 29 tot 31 dezer eene tentoonstelling gehouden van kunstnijverheid uit de Padangse Bovenlanden. Nadere bijzonderheden bevat het artikel Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt, op pag. 6 hierachter.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

Belangstelling opwekken.
De algemeene belangstelling in de Indonesische kunstnijverheid in den laatsten tijd werkelijk groot en dat er van verschillende kanten ook meer

REPAREEREN ■ OVERTREKKEN

PARAPLUIE MAGAZIJN

A. QUERELLE

SCHOOLSTRAAT 10 5135

'S-GRAVENHAGE - TELEF. No. 10151

☛ Leden van „Oost en West” 5 pCt. korting

gedaan wordt om haar op te wekken en levendig te houden, blijkt o.a. uit het op 4 Juni bij Martinus Nijhoff, ter eere van het 75-jarig bestaan van het „Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië” te 's-Gravenhage, uitgegeven Gedenkschrift, waarin niet minder dan 8 van de 18 door vakkundigen geleverde bijdragen, de meeste met afbeeldingen, in betrekking staan tot de Indonesische kunst en kunstnijverheid, te weten:

- „Javaansche dansen en Europeesche schilderijen”, door J. C. van Eerde.
- „Sculptuur, tekst en traditie op Borobudur”, door Dr. N. J. Krom.
- „De geschiedenis van Garuda”, door Dr. H. H. Juynboll.
- „De Nawa-sanga van Lombok”, door B. M. Goslings.
- „Ciwa en Boeddha in den Indischen Archipel”, door Dr. W. H. Rassers.
- „Balische kleedjes en doeken, verband houdende met Eeredienst en Doodenzorg”, door H. T. Damsté.
- „De dateering van het Oud-Javaansch Ramayana”, door R. Ng. Poerbatjaraka.
- „Verspreiding van enkele vlechtssystemen in den Ned.-Indischen Archipel”, door J. C. Lamster.

In de Nieuwe Roll. Crt. van 22 September j.l. wordt aan laatstgenoemd opstel een artikel gewijd onder het opschrift: „Het Vlechten als Wetenschap”. Mede omdat wij hier onlangs de aandacht vestigden op het in „Boeatan”, Heulstraat 19, te 's-Gravenhage tentoongestelde vlechtwerk uit verschillende streken van den Indischen Archipel, halen wij thans het volgende daaruit aan:

„Men behoeft maar even in het opstel te bladeren, om te zien, dat het een en al Lehmann is; deze heeft een boek geschreven over „Flechtwerke aus dem Malayischen Archipel” en heeft de vlechtelingen uitgeplozen, gerubriceerd de onderscheidene soorten bindingen, dat zijn: de manieren waarop de vlechtdraden elkaar kruisen. Vooral voor hen, die zelfs nooit in hun eigen keuken de vlechtelingen van hun mandewerk hebben bekeken, zullen de reeksen afbeeldingen in dit werk een openbaring zijn geweest; voor al deze vlechtelingen heeft de schrijver formules samengesteld naar cijfers en letters, Arabische, Grieksche en Romeinsche. Deze kurkdroge manier van vlechtwerk determineren brengt Lamster ons nogmaals; en ook, zooals Lehmann doet, bij vele bijster fraaie afbeeldingen.

„In 't bijzonder toont hij ons „de spiraalvlechtelingen”, waarbij men den draad steekt door de lussen van den voorgaanden toer, en deze methode zal men vinden in „achterlijke gebieden”, als Nieuw Guinea en de Z.W.- en Z.O.-eilanden, maar ook in „afgelegen gebieden en enkele binnenlanden” als Soembawa, Flores, Roti, Timor, Enggano, Nias, Singaparna (O.-Preanger), op Moena en in Atjeh; later lezen we over deze „minder ontwikkelde gebieden” en nog iets verder over „den kunstzin van den Papoea”, die „practische en kunstige variaties” weet te bedenken met de oorspronkelijke spiraalvlechtiging als begin. Graebner heeft 'teen der oorspronkelijkste vlechtssystemen genoemd en Lamster is van oordeel, dat deze vlechtiging als een eerste uiting van vlechtkunst der primitieven moet worden aangemerkt.

„In Afrika, in Australië en bij de Vuurlanders is de spiraalvlechtiging mede in gebruik en in „Aboriginal American Basketry” noemt Mason de Indianen-stammen, die naar deze methode werken. Lamster verdeelt, ten behoeve zijner bespreking, den Archipel in: I. het NieuwGuinea-areaal, II. het areaal der overige afgelegen gebieden en binnenlanden en III. het meer ontwikkelde gebied (Java en de kuststreken van de Grootte Soenda-eilanden), waar de spiraalvlechtelingen sterk op den achtergrond zijn gedrongen. En dat Nieuw Guinea-areaal zou „in zekeren zin” een soort overgang vormen van het gebied der oudste Australische vlechttechniek naar dat van de Indonesische vlechtssystemen. Voor meer bijzonderheden moeten wij hen, die het aandurven, naar het artikel zelf verwijzen. Ook andere vlechtelingen dan de spiraalvlechtiging, alle gemerkt met de Lehmannsche cijfers en letters, krijgen een beurt. Aan het slot wijst de schrijver naar een eenvoudigen hoofdring der Papoea's, zooals hij meent, het produkt van een vlechttechniek van zeer hoogen ouderdom, een sieraad thans nog bij feesten en plechtigheden gebruikt, maar vermoedelijk in een tijd, die hon-

BRIEVENBUS - . . . . PRULLEMAND

Dit is vaak de weg, die uw reclamedrukwerk aflegt, terwijl het moet zijn:

BRIEVENBUS- . . . . HUISKAMER OF KANTOOR

Tegenwoordig vindt men zooveel drukwerk in de bus, dat het aankijken niet waard is, dat telkens het heele zaakje dadelijk weggegooid wordt. Uw drukkosten, bezorgloon of porto, alles is dan ook weggegooid!

Waarom dan geen reclamedrukwerk rondgezonden, dat door zijn aantrekkelijkheid opvalt, gelezen en vooral: bewaard wordt? Zulk drukwerk krijgt U niet van knoeie drukkerijtjes en evenmin van Multiplicatortors, doch wel van de

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
NOBELSTRAAT 20 * DEN HAAG

Van onze Adverteerders

De aandacht der lezers van dit blad wordt gevestigd op het adres van de Firma Kalker, Kalverstraat, Amsterdam. De Firma is in het bezit van tal van tevredenheidsattesten, ook van vooraanstaande personen, die allen hunne ingenomenheid betuigen met de door deze Firma geleverde goederen, inzonderheid de Indische uitrustingen. Onder deze personen, om een enkele aanduiding te mogen geven behoort ook de President van

de Nederlandsche bank. Oppericht in 1876 heeft deze Firma tijd noch moeite of kosten ontzien om de hoogste eischen welke men op haar gebied kan stellen, te bevredigen, als bewijs waarom zij periodiek, in Indië zelf een onderzoek instelt en een studie maakt van de voorwaarden aan welke de kleding der troepen moet voldoen. De Indische uitrustingen worden geheel vervaardigd op eigen ateliers door eerste krachten. Voor de renommée der Firma is bovenstaande photo met Z. K. H. den Prins der Nederlanden, zijne inkoopende doende, welsprekend. Het betrouwbaar adres van de Firma Kalker wordt dan ook ten zeerste aanbevolen; men vragte prijscourant of reizigers-bezoek (ook 's avonds) aan.

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD
VOOR UW
Reclamecampagne.

ONZE VERGROOTINGEN NAAR OUDE FOTO'S ZIJN IN GEHEEL INDIË BEKEND

VRAAGT PRIJSOPGAVE BIJ 5204

G. J. L. VERMEULEN

TOUSSAINTKADE 20 DEN HAAG

HOTEL-RUBRIEK

APELDOORN

HOTEL VAN DER BURG

1ste en oudste huis ter plaatse Modern comfort
 Volledige pensionprijs f 5.-

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 54148. Dir. bij Schev. B. 5038. Str. k. en w. w. op de logeerk.
Pension PETRONELLA, G. Relijnstr. 36-38. 16 k. Logies m. ontb. f 2.50 p. p. p. d. Ook afz. Etage. t. huur. 5371 H. A. LEBBING, Cuisinier.

Hotel Rest. „DUINOORD“ Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. 5020 OOSTERWIJK & V. D. LUUR
Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen. 5035

BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR.

Voor het bereiden van een goede rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

onmisbaar „De Ind. Rijsttafel“ door F.R. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst“, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703

Het adres voor 5017
 Dinners aan huis bezorgd

n.v. J. v. VUUREN'S HANDEL-M^{ij} BRANDSTOFFENHANDEL

DENNEWEG 67a

DEN HAAG

TELEPHOON

14427

5217

Wenscht gij te ontvangen te kwaliiteit brandstoffen, tegen billijken prijs en gegarandeerde maat? Bel dan op 14427.

AAN DE LEDEN. Mogen wij op Uwe medewerking rekenen om het ledental onzer vereniging te doen toenemen? Als ieder lid slechts één persoon introduceert, zal onze wekelijksche Mutatiestaat een sprekende rubriek vormen, die getuigenis aflegt van daadwerkelijk streven naar verhooging van den bloei van „Oost en West“.

HOTEL DES INDES

WELTEVREDEN (Batavia)

Oudste en modernste Hotel ter plaatse
ZEER BILLIJKE TARIJEVEN

derden geslachten achter ons ligt, op dezelfde manier gemaakt. Daarnaast stelt hij, „als uiting van hooger kunstzin en van oorspronkelijken smaak, het fraaie vlechtpatroon van het nieuwere stijlvolle vlechtwerk van den Dajak in de binnenlanden van Borneo“. Allicht geeft dit slot den lezer aanleiding om de voortreffelijk geslaagde afbeeldingen nauwkeurig te bekijken.

„Wij hebben „Het vlechtwerk“ van Loebèr eens opgeslagen (*Geïllustreerde beschrijvingen van Indische kunstnijverheid VII*) en het blijkt, dat men, naar zijn meening, vlechtwerk heet, wat eigenlijk geen vlechtwerk is. Ook het vlechtwerk met een enkelen draad, schrijft hij, wordt tot vlechtwerk gerekend; en dit is evenmin vlechtwerk als het haken en knopen — ook met een enkelen draad — weven is. De patroonvorming wordt geheel vergeten, hoewel deze toch het voornaamste moment bij het Indische vlechtwerk is. Loebèr's boekje is van 1916 en we herinneren ons niet, dat hij later anders erover is gaan denken.“

Aldus de criticus in de *Nieuwe Rot. Crt.*

Wij zijn het volkomen met hem eens, dat *Lehmann's* vlechtwerkboek ongenietbaar droog is, door den daarin botgevierden zucht tot wetenschappelijke rubriceringen en dat het opstel van *J. C. Lamster*, die dezelfde methode volgt, daardoor minder geschikt om bij te leken op dit gebied onderzoekende belangstelling op te wekken voor het zoo veelsoortige, mooie vlechtwerk der Indonesiërs, al besluit hij zijn opstel met de woorden:

„Wij hopen, door het even aanroeren van enkele phasen uit de ontwikkelingsgeschiedenis der Indische vlechtkunst, er in geslaagd te zijn, om bij den lezer nog eens in herinnering te brengen, dat er van deze geschiedenis in den Archipel nog heel wat belangrijke en losse bladen verspreid liggen, welke zeker een meer ingaand onderzoek en nadere bestudeering overwaard zijn.“

Terecht hebben *Loebèr* en *Jasper* bij hunne beschrijving van het Indisch vlechtwerk opgemerkt, dat, evenals bij het weven, waar het eigenlijke vlechten de voorlooper van was, de patroonvorming een der hoofdzaken is.

Nog beter dan een serie afbeeldingen, kan het van nabij bekijken en van alle kanten betasten der gevlochten voorwerpen, bewondering voor dezen knappen handarbeid wekken of bevorderen, en tegelijk warme belangstelling wakker roepen voor de kunstzinnige vervaardigers er van.

Daarom is 't een goede gedachte van „*Boeatan*“ om door een speciale

Tentoonstelling van Kunstnijverheid uit de Padangsche Bovenlanden,

welke in de laatste week dezer maand zal gehouden worden in de daartoe welwillend afgestane zalen van *Hotel de Witte Brug* te 's-Gravenhage, afgewisseld met voordrachten over land en volk en de kleinkunst, die er beoefend wordt, nog eens in het bijzonder belangstelling te wekken voor de onlangs zoo wreed door natuurrampen geteisterde bevolking.

Tot leniging van den eersten nood zijn reeds collecten gehouden, waarbij Nederland zeker even gul geofferd zal hebben, als Indië zich altijd bereid heeft getoond tot hulp voor Hollandsche noodlijdenden, maar aan blijvende, daadwerkelijke belangstelling voor het moeilijke lot van zoovelen daarginds, die niet alleen have en goed, maar ook naaste verwanten zoo plotseling verloren hebben, die thans groote moeite en zorgen hebben om zich staande te houden, wordt stellig behoefte gevoeld.

Het doet bedroevend aan hier en daar stemmen te vernemen, die spreken van: *overdriving!*

Het lijkt ons niet ondienstig uit *De Indische Post* van 24 Juli j.l. het een en ander aan te halen, van hetgeen *Dr. S. W. Visser* als onderzoekend ooggetuige over die ramp schreef. Hij vergelijkt Sumatra's Westkust bij een bouwvallig huis vol scheuren en verhaalt o.m.:

„Men constateerde een langdurige reeks schommelingen, die geleidelijk uitstieren. De beving in den namiddag ving op gelijke wijze aan, maar ging plotseling over in een harden, verticalen stoot, waarbij in één moment alles ondersteboven ging. De assistent-resident, die op inspectie was, na de 's morgens ontvangen berichten, zag zijn stad in een geweldige stofwolk ondergaan. Zijn auto ontsnapte ternauwernood aan een scheur, die langs den weg ontstond. Hij stiet in de stad op een krankzinnige menigte in een dolle paniekstemming. Alles was

American Hotel - Amster

Hotel en Café-Restaurant le Rang.

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
 Electriche Verlichting - Centrale Verwarming
 Electriche Personenlift
 Omnibus aan 't Station - Matige

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737 Code 5th Edition

bedolven, alle verbinding met de buitenwereld verbroken, alle wegen versperd. Men groet handen zwaargewonden uit, tot uit de tang materiaal aanrukte. Elke nieuwe stoot nieuwe paniek“).

Deze menschen, die het vergaan der menschen meegemaakt, die nog midden in de zitten, die alles hebben verloren, moeten hun leven beginnen. Men behelpt zich met ringste onderdak, wat bamboe en wat platen een stuk bilik en een paar planken.

De officieren, die een ongemakkelijk zwaar taak hebben, huizen met hun families schoolgebouw. Daar heerscht een dosis moed, die opbeurend werkt, als wij daar na onze tochten door louter ellende, die koud als Dokter Cijfer, hebben opgemerkt duimstok en kompasnaald.

Gij, die dit leest, kunt niet begrijpen, geleden wordt. Dat gaat 's menschen bevelen boven. Gij kunt iets doen:

Steunt!“

Er is natuurlijk dadelijk zooveel mogelijk maar een blijvende belangstelling, zich o.a. bewondering voor het werk van hunne vlijtige en van hun wakkeren geest: hun veelzijdige nijverheid — daadwerkelijke belangstelling steunt op den duur het meest.

Gaat dus allen belangstellend op naar de tentoonstelling in *De Witte Brug*. Voor hetgeen deze opbrengt — er is ook véél moois te koop door „*Boeatan*“ opnieuw dergelijken arbeid te ondersteunen gekocht en besteld.

Wie mooie stukken af wil staan tot opluistering der tentoonstelling wende zich, zoo spoedig mogelijk tot het bestuur van „*Boeatan*“, Heulstraat 19, den Haag.

*) Ook nu nog worden in die omgeving telkens aardbevingen gevoeld.

Persoverzicht uit de Indische Bl.

I. UIT DE EUROPEESCHE PER.

De wisseling der Landvoogdij.

De keuze der Landvoogden heeft herhaaldelijk staan onder den invloed van helgeen in het van Indië aan nooden of wenschelijkheden het tot uiting kwam. De benoeming van generaal *boom* werd beheerscht door overwegingen van die; die van generaal *van Heutsz* stond in het der uitbreiding en consolideering van ons Gezag geheelen Archipel. Onder den heer *Idenburg* arbeid tot verbetering der inwendige structuur leg van sporen en havens, terwijl de benoeming *Graaf van Limburg Stirum* ons voor de eerste bracht in meer internationale sfeer. Indië, ge tot meer ontwikkeling gekomen, komt steeds internationaal contact, vooral ook door de beteekenis van den Pacific. Wij hadden in *Limburg Stirum* een diplomaat van zekere tische kennis, en dit schijnt zoo zwaar te hebben wogen dat zijne onbekendheid met specifiek aangelegenheden weinig of geen gewicht in de legde. Zijn aftreden viel samen met de algemeene nomische inzinking welke, in Europa ontstaan ook in Indië nog duidelijk deed gevoelen. De der hausse-periode, welke geheel onder het bestuur *Graaf van Limburg Stirum* viel, werden voor sterker door de wijze, waarop deze landvoogd volg van zijn eigen inzicht, de taak eener Overheid jegens eene Oostersche bevolking in dere mate had uitgebreid en gedifferentieerd. de nieuwe periode aan welke in de allereerste zou worden beheerscht door de dringende tot bezuiniging en versobering, tot saneringheidsbemoeienis in velerlei richting, tot sanering financiën. Hiervoor werd de heer *Mr. For* zonden. Nu bij zijn heengaan ook deze periode afgesloten, oordeelt het *Soerabajasch Hbl.* (2de bl.) wat betreft zijn arbeid op het gebied sanering van 's Lands financiën dezer kolonie in alle opzichten is geslaagd in de volbrenging taak welke hem was gesteld. Bij de benoeming *Jhr. mr. De Graeff* heeft het „*Soer. Hbl.*“ reeds zen op de bijzondere beteekenis hiervan. Onder

UITZENDINGEN

HOLL. DINERS EN RIJSTTAFEL
 GR. HERTOGINNELAAN 92, TEL. 36347, DEN HAAG

FAM. PENSION

Beleefd aanbevelend, C. H. STAKMAN

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet-meer aangefast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwassen. Voordeelige prijzen. 5048

Het Ideaal voor de Tropen FONDERIE'S STAALWARENHANDEL

Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602 Alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

Wij hoopden aan de boorden van den Stillen Oceaan vraagstukken zich op, en niemand weet op welke wijze zij zich zullen oplossen, en wanneer. Dus is de setting van den onderkoninklijken post door iemand omvang en diepte dezer vraagstukken te Tokio en Washington minstens benaderend heeft kunnen aannemen, van groot belang voor Indië en Holland.

Het Bat. Nwsbl. van 3, 4 en 6 Sept. („De landvoogd”) bespreekt de periode van G. G. mr. Fock van 1923; het Bat. Nwsbl. van 7 Sept. geeft een verslag van „De bestuursoverdracht”. Een politiek programma heeft de nieuwe Gouverneur-Generaal naar eigen zeggen niet willen geven. Nochtans heeft hij — constatare het Bat. Nwsbl. van 8 Sept. („Het nieuwe bevel”) — vrij van alle politieke leuzen en banden, het tweede deel zijner rede een program ontwikkeld, kort genoemd zou kunnen worden een politiek van samenwerking en verzoening, als onmisbare voorwaarden samenwerking. Ook de Java-Bode (6 Sept. „Een terug” en 8 Sept. „Vertrouwen”) wijst er op dat de verhouding geconstateerd mag worden, dat de vertrouwenspolitiek de gewichtigste opdracht is die Jhr. de Koning uit Nederland is medegegeven.

De wisseling in de landvoogdij releveert De Loc. (6 Sept. blz. 31 „De eerste voorwaarde”) den politieken stand. De erkenning wint gelukkig veld, welke nog een dag door den heer Helfferich is geformuleerd: „bescherming der Nederlandsche koloniën berust op zwaard en pantser, maar op zedelijke macht.” — die zedelijke macht wordt eerst dan ten volle ontwikkeld indien ruimte wordt gelaten voor een goede ontwikkeling met behoud van de banden des verleden en indien met oprechtheid wordt gestreefd naar samenwerking, welke de basis behoort te vormen van vooruitziend landsbestuur. Juist zij echter, die overtuiging hen dit alles als waarheid doet ervaren, hebben een krachtige bestrijding van het communisme voor te staan. Juist zij ervaren den verwarrenden en vertroebelenden invloed van de communis-actie en juist zij weten hoe noodlottig die in alle richtingen ook op de Inlandsche beweging werkt. Het is van deze verzetsactie is eerste voorwaarde voor de ontwikkeling van den politieken toestand in de komende bewindsperiode. De harde ondervinding heeft geleerd, dat dit slechts mogelijk is met de krachtigste maatregelen. Voor alles is nu doortastend noodig. Men is met de bestrijding reeds een eindverre gekomen — en opdat het bereikte niet teloorgaan de onverzwaakte voortzetting van het optreden van de slechte elementen noodzakelijk.

De verwijzen naar De Sumatra Post van 11 Sept. 2de bl. „Stokvis aan het woord”.

Dr. Kraemer en de Inlandsche beweging.

Dr. Kraemer maakt in het bijzonder er zijn werk in contact te komen en te blijven met de jongere generatie van Inheemsche intellectuelen, vereenigd in de Java, Jong Sumatra, enz. Hij behandelt daar onderwerpen van actuele beteekenis uit de politiek en de maatschappelijke dienst. Al zullen het velen niet geheel met zijn oordeel eens zijn, aangenomen mag worden — meent de Bat. Nwsbl. (2 Sept.) — dat hetgeen hij den jongeren brengt, zijn goeden invloed zal hebben. De persberichten van Dr. Kraemer hebben, vooral wat Arah-Bat. Indië betreft, in een ernstige behoefte voor-

Augustus hield dr. Kraemer een lezing in het gebouw van de studieclub te Soerabaja, op uitnodiging van dr. Soetomo, over Britsch-Indische stroomingen. (De Loc. 30 Aug. blz. 6). Spr. wijst er o.m. op dat de „Vereeniging der Dienaren van Indië”, die in Eng-Indië door Gokhale, tegen de non-coöperatieve beweging is, niet omdat de vereeniging zijde der Regeering staat, maar wegens hare overtuiging, dat men langs den non-coöperatieve weg niet het beoogde doel kan bereiken. Want deze overtuiging is onbevreesd voor critiek op de Regeering, want deze volgens hare opvatting verkeerd doet, zij niet tot de reactionaire vereeniging mag gerekend. Door de groote kennis dezer man-dier vereeniging, en door ernstige overwe-ning wordt daar, volgens spr., veel bereikt. Crediet-tening der steuning der volkswelvaart en andere be-voering maatschappelijke instellingen zijn door deze vereeniging opgericht. Nu is de vereeniging bezig het volgende vraagstuk, n.l. het kastestelsel, hetwelk in conflicten tusschen de Hindoes en Mohammedanen veroorzaakt, op te lossen. Ten slotte geeft dr. Kraemer zijn persoonlijke opinie over de Inlandsche beweging in Ned.-Indië. Spr. sympathiseert met de beweging van den gewezen regent van Japara, R. M. A.

TAFELZILVER

bekend fabrikaat

koop men het beste en voordeligst bij **G. VAN WILLEGAN & Zn.**, Havenkade 4-6, SCHEVENINGEN, Telef. 50844. Gesloten Huis. Minimum Exploitatie-kosten, daarom lage prijzen.

Koesoemo Octoyo, om een soort economisch Leger des Heils op te richten. Naar aanleiding hiervan heeft spr. met den oud-regent van Japara gesproken en uit dit onderhoud blijkt, dat langs economischen weg veel zal kunnen worden bereikt voor den vooruitgang van land en volk. Spr. zou gaarne hebben dat die plannen steun zullen ondervinden van Inlandsche intellectuelen en wanneer het economische Leger des Heils eenmaal tot stand is gekomen, zal het goed zijn, dat het geregeld zal worden volgens het systeem van de „Vereeniging der Dienaren van Indië” in Engelsch-Indië, dan volgt later van zelf, dat de beweging in het algemeen door dit economische Legers des Heils zal worden gesteund, want per slot van rekening is toch financiële steun de ziel der beweging. (Krachtig applaus). Dr. Soetomo betuigde namens de Studieclub dank aan dr. Kraemer voor zijn lezing vol vermaningen tot personen, tot wie dr. Soetomo behoort. Hij is tot de overtuiging gekomen, dat onder de Inlandsche ontwikkelenden nog te weinig personen zijn te vinden, die zich voor de beweging opofferen, zooals de personen in Britsch-Indië, die door dr. Kraemer werden genoemd. Hij hoopte dat de lezing van dr. Kraemer tot les zal zijn. Wij hebben hier, zeide spreker verder, genoeg ontwikkelden die zulk een beweging op touw kunnen zetten, doch missen den aangewezen weg hoe het toegepast zal kunnen worden.

Door Atjeh.

De heer Van der Laan, hoofdredacteur der Deli Crt., vertelt in zijn blad (van 6 t/m 10 Sept.) van zijn reis „Door Atjeh”. Vrijwel met zekerheid is te zeggen dat met het neerleggen van Tjoet Ali het verzet op de Westkust geëindigd zal zijn. Tenminste wanneer het geschiedt voordat de vonken naar elders zijn overgeslagen. Wie hem in handen krijgt kan dan ook ongetwijfeld op een „bintang”, op de Willemsorde rekenen. Dat wordt in Atjeh als een vaststaande zaak aangenomen, onder de tentzeiltjes in de marschbivaks. Van zich melden of van een levend opvatten zal wel geen sprake zijn. Tjoet Ali heeft wat te veel op zijn kerfstok en hij kent de Kompenie. Vast staat dat hij zeer sluw is en geheel volgens een vast systeem met verkenning-patrouilles enz. werkt. Groote, politieke invloed kan hem echter niet worden toegeschreven.

Naar aanleiding van een telegram betr. „Het bivak Blang Pidië aangevallen” betoogt de Deli Crt. (10 Sept.) dat de niet te onderschatten beteekenis van dit bericht is dat hiermee een kwaadwillige actie is ingezet ver benoorden de streek die tot nu toe als terrein van actie bekend stond. Het verzet bleef tot nu toe een 25 K.M. ten Zuiden van Tapa Toean. Blang Pidië, met een vast bivak met 4 brigades Infanterie, ligt 75 K.M. ten Noorden van Tapa Toean. Zoo niet waarschijnlijk, dan is het toch lang niet uitgesloten dat Tjoet Ali voor den aanval wenken gegeven heeft. De D. C. wijst nogmaals op het tekort aan troepen in Atjeh, in geval hier of daar een verder verzet zou mogen uitbreken, nu er feitelijk geen brigade marechausses in reserve ligt. Zoodat nieuwe actie gepaard moet gaan met het ontbloeten van andere posten.

De Deli Crt. van 16 Aug. beschrijft „Het gevecht bij Kroëng Lawas”, van 19 Aug. „De actie op de Westkust van Atjeh”, van 25 Aug. „Het openleggen van de Westkust van Atjeh.”

De oude klacht.

Ter gelegenheid van Koninginsverjaardag werd dit jaar ook een regen van onderscheidingen — gouden, zilveren en bronzen sterren voor trouw en verdienste, in groote en kleine formaten, zoomede titels en gouden pajoengs — over de Inheemsche wereld uitgestort. De lijst van dit jaar vermeldt, volgens de Java-Bode (1 Sept.), behalve de regenten, nog 839 Inlandsche ambtenaren en beamten, Chinese officieren, deshaofden, zelfbestuurders, enz. en ook verscheidene personen, die bij particuliere maatschappijen werkzaam zijn en gepensionneerden.

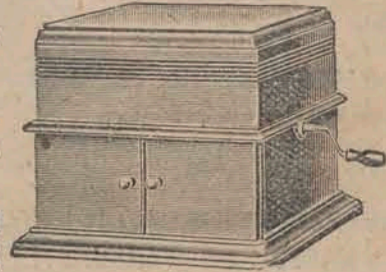
Het „A. I. Dgbl.” (Deli Crt. 8 Sept. 2de bl. „De Lintjes”) heeft nageteld dat van de 69 benoemden in de twee Nederlandsche orden 56 militaire en civiele ambtenaren zijn en 13 particulieren. Het Bandoengsche blad merkt op dat hier alle verhouding zoek is. De Loc. (1 Sept. blz. 15) komt met dezelfde klacht en vraagt: Verhoudt de verdienste van ambtelijk Indië zich tot die der particulieren als 69 tot 5...? Voert de weg der verdienste steeds door de landskantoren? Het zijn de oude vragen en het is de oude klacht. Zij worde andermaal herhaald — opdat men eindelijk de daden van betekenis niet slechts tusschen de muren der bureaux, maar in het volle leven zoekt.

Muziekhandel DAJOS BELA

Badhuisstraat 619 - Tel. 54754 - Fred. Hendriklaan 190 SCHEVENINGEN, 's GRAVENHAGE.

GROOTE VOORRAAD RUIME KEUZE

Columbia-, Odeon, Musica-, Linström-, Beka-PLATEN en MACHINES

Violen, Mandolin, Banjo's, Guitaars, Snaren, Onderdeel, Piano Muz.

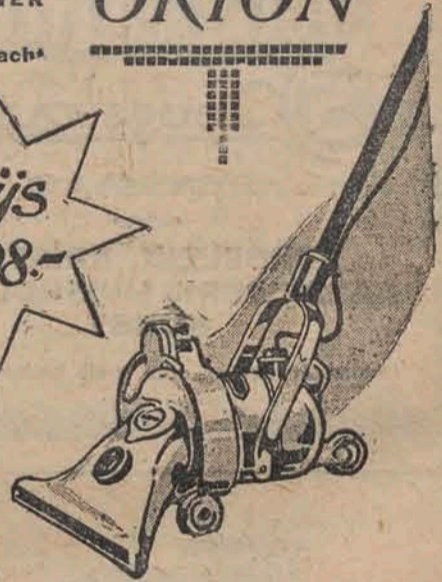
HUURKOOP SYSTEEM

Speciale machines en verzending voor **INDIË**. EIGEN REPARATIE-INRICHTING. ZIET ÉTALAGE.

N.V. „EXIMA” - AMSTERDAM

DE STOFZUIGER met de enorme zuigkracht

ORION

Showroom

AMSTERDAMSCH VEERKADE 8

5231 TELEFOON 13311 - 'S-GRAVENHAGE

Ook op gemakkelijke betalingsvoorwaarden verkrijgbaar f 6.40 per maand

RADIO-APPARATEN

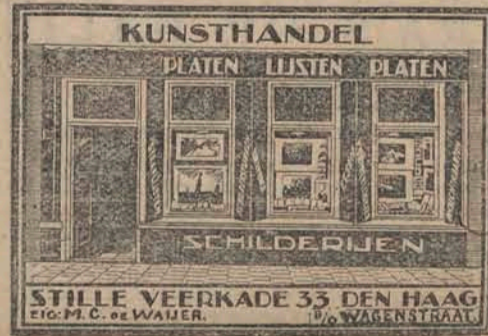
Contant en in Huurkoop vanaf f 145.— compleet

E. STEVENS

Electrotechnisch Installatie-Bureau

Copernicusplein 9 Telef. 31009

's-GRAVENHAGE GESLOTEN GEHOORKAMER

Groote keuze Staaffijsten voor OMLIJSTINGEN voorradig pr. afwerking GEOPEND van 9-12 en 2-7 uur. ZATERDAGS tot 9 uur.

Ontbreekt het U aan gelegenheid onze Koloniën te bezoeken, neem dan een abonnement op het rijk geïllustreerde Maandblad S

Nederlandsch-Indië Oud en Nieuw

Abonnementsprijs 20 Gulden per jaargang Directie en Adm. Nobelstraat 20, Den Haag

VOOR TAXATIE

van Meubilair, bijvoeging van Goederen, of publieken verkoop van geheele Inboedels, raadplege men den Auctionair: W. DOP, Tel. 34957, DEN HAAG

VLEESCHHOUWERIJ EN SPEKSLAGERIJ
VAN
D. ELINGS
HOFLEVERANCIER AAN
BEIDE HOVEN

PIET HEINSTRAT No. 81, DEN HAAG
TELEFOON 31843 5319

LEVERING VAN UITSLUITEND 1e KWALITEIT
RUND-, KALFS- EN VARKENSVLEESCH
Specialiteit in fijne WORST en VLEESCHWAREN

FOCKE & MELTZER
5200gstraat
DEN HAAG

PORSELEIN, KRISTAL,
AARDEWERK, HUISHOUD EN
KUNST 5304

Gratis verpakking voor Indië onder garantie

Pianos en vleugels
DUCANOLA
NON PLUS ULTRA
F. A. C. F. VAN DER DOES
LANGE HOUTSTRAAT 9
DEN HAAG
BREDA-MAASTRICHT
Vraag catalogus

P. DE KAT ANGELINO
MOEDRA'S OP BALI
MET 60 TEEKENINGEN VAN
TYRA DE KLEEN

PRIJS gecart. f 9.— geb. in geh. linnen f 11.50

„Hoe voortreffelijk zijn de priesters zelve getekend. Met goed overleg is, zoowel in de serie Boeddha-priesters als in die van de Sjiwa-priesters, iedere persoon tweemaal getekend, van voren en van terzijde, daardoor wordt de houding van het lichaam en in 't bijzonder van de handen zeer duidelijk.“
(N. Rott, Crt.)

Uitgave v. d. N.V. „ADI-POESTAKA“, Den Haag

De kunst van Adverteeren

Als de vertegenwoordiger van een zaak zich bepaalt tot het afgeven van een visitekaartje en dan heen gaat, zal hij zeker geen orders krijgen. Daarvoor is noodig, dat hij den menschen iets vertelt, hen overtuigt, dat zijn artikelen beter zijn dan andere en waarom. S

Uw Advertentie moet niet slechts een visitekaartje zijn, doch den lezers iets mededeelen, hen overtuigen, dat zij bij U beter bediend worden dan bij uw concurrenten.

ADRES voor versche Groenten, Fruit en Conserven is
J. F. EVERS MANN
Edisonstraat 139, Den Haag
Telefoon 37073 5377

Zalm, Sardines, Jams, Wijnen, Tafelzuren
Thuisbezorgen zonder prijsverhooging

Het boerenbedrijf in Indië.

De heer Z(entgraaff) gaat in het Soer. Hbl. (1, 2 en 3 Sept. 3de bl.) na of het boerenbedrijf voor den Europeaan onmogelijk rendabel kan zijn. Er is in de afgelopen kwart eeuw een massa veranderd. Een groote groep Inlanders hief zich op en bezette tienduizenden lagere betrekkingen, en in gelijke mate raakte de minder goed gesitueerde groep Indo-Europeanen nog meer aan lager wal. Er is thans heel wat meer waardeering gekomen voor het boerenbedrijf. De Europeaan heeft in den economischen strijd een massa voor op den Inlander; men mag van den Europeaan wel verwachten dat hij zijn bedrijf niet houdt op het niveau van een Inlandsch boertje, maar dat hij een hooger staand en meer geperfectionneerd bedrijf weet te stichten. Kan hij dat niet, dan worde hij geen boer. Men vindt in Indië verschillende voorbeelden van succes van de geslaagde boerenbedrijven: De boerderij De Wet (Tjissaroea), Ursona te Lembang, enz. De zaak is voor de groote steden van domineerend belang omdat eene goede melkvoorziening in de toekomst slechts rendabel zal zijn door flinke bedrijven, buiten de stad gelegen. Uitvoerig behandelt Z. de resultaten van zijn bezoek aan verschillende ondernemingen ten Zuiden van Soerabaja. De boerderij Cultura te Kasri is in 1920 op zeer bescheiden schaal begonnen. De veestapel telt thans 83 dieren. De melkerij is uitstekend ingericht. Met de strengste eischen der hygiëne is rekening gehouden; de melkkamer is een voorbeeld van reinheid en praktische inrichting. Men heeft een dagproductie van circa 300 L. melk. Van de economische zijde kon Z. geen gegevens verkrijgen. De veestapel op de boerderij Elie te Boto-Malang, 20 min. van Lawang, in 1922 opgericht, telt 92 dieren. De boerderij werkt onder bijzonder gunstige omstandigheden: goed klimaat, goedkope gronden en voeder, terwijl de melk in zeer korten tijd beneden is, in de stad en bij de spoorbaan. Hier is een koe met slechts 5 L. melk daags nog rendabel. Met een eigenlijk primitief en eenzijdig bedrijf maakte men hier nog een behoorlijke interest van zijn kapitaal. Thans staat men er op meer deskundig standpunt. Landbouw sluit zich vanzelf bij veeteelt aan, maar blijft uitsluitend gericht op de belangen der veeteelt. De boerderij Soember Brantas, ver boven Poenten, nabij het zadel tusschen Ardjoeno en Andjasmoro, op 5300 voet hoogte, is uit een kleinlandbouwbedrijf gegroeid tot een boerderij met een flinken veestapel en een schitterende bloemenaanplant, hoog in de heerlijke bergen bij de bronnen van Brantas. In Indië — zegt Z. ten slotte — zijn landbouwscholen, doch deze zijn niet geschikt voor het leren van het werk in een boerderij; in Australië is dit wel het geval. Waarom krijgt Java zoo'n school niet? In flink en deskundig geleide boerderijen kunnen velen zich een mooi bestaan verschaffen.

Volgens het „A. I. Dgbl.“ (De Sum. Post, 10 Sept. 3de bl.) zijn de werkzaamheden ten behoeve van de I. E. V.-kolonisatie in de Lampongs thans zoover gevorderd, dat in October de eerste kolonisten derwaarts kunnen vertrekken.

II. UIT DE INLANDSCHE PERS.

De alcohol en de Inlandsche bevolking.

In de „Perniagaan“ van 5 Maart 1926, is het in de „Nieuwe Vorstenlanden“ voorkomende bericht overgenomen dat, bij de viering van den geboortedag van Pangéran Ario Koesoemo te Soerakarta, geen alcohol is rondgediend en dat op het avondfeest, dat van 10 tot 12 uur plaats had, slechts thee werd aangeboden.

Waar de meening steeds veld wint, dat een goed feest zonder gebruik van alcohol moeilijk kan slagen, mag men de wijze waarop de viering van dezen geboortedag heeft plaats gehad wel als iets buiten de gewoonte om beschouwen.

Men kan dit gegeven voorbeeld niet anders dan loven, vooral wanneer rekening wordt gehouden met het zekere feit, dat het gebruik van alcohol door de vorstenlandsche bevolking reeds sedert geruimen tijd toenemende is.

Het orgaan „De Tempelier“ van de vereeniging tot bestrijding van het gebruik van sterke dranken, wijst op de voortdurende aanwezigheid van een paar met bitterextract vermengde flesschen jenever op de toonbank van het buffet in één der spoorweghaltes tusschen Djocjarta en Magelang, waar een inlandsche vrouw werd aangetroffen, die, tegen betaling van één pitjies (kleine koperen of tinnen munt), zich van één glas (slokij) sterken drank voorzag.

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

Het in beslag nemen door de Bataviaasche politie van eenige voorwerpen behoorende tot den inventaris van een Chineesch bedehuis.

II (Slot).

Deze besprekingen hebben tot gevolg gehad wachter van het bedehuis werd vrij gelaten, aan den wijkmeester werd vergund de door de rechercheur in beslag genomen goederen weder te nemen.

Tevens werd aan den wachter toegestaan de

Leden van O. en W., eet steek
KLINK'S FIJNE BELEGDE BROODJES PEKELVLEES ROASTBEEF HAM, ENZ.

Aanbevelend, **W. F. KLINK,**
Wagenstraat 109a - Den Haag - Tel.
Wordt ook thuis bezorgd.

Ook mannelijke inlanders laten zich ten de onbetuigd.

De schrijver is van meening dat het wel de waard is eens een ernstig onderzoek te laten omtrent den omvang, welke het alcoholverbruik de inheemsche bevolking heeft aangenomen.

Nu kan men van zekere zijde wel beweren, een verkoop van 2 flesschen jenever per dag, is onmogelijk groot kan zijn, doch als die vroeger groentenverkoopster is f 0.30 per dag met de drijf verdient en daarvan f 0.10 afzondert voor de uitgave haar reeds moeilijk levensbestaan te verbeteren en heeft zij haar moeilijken toestand zich zelve te wijten.

Te Soerakarta bestaat een drank, die Tjioe Boemboem genoemd en welke is samengesteld uit arak mengd met eenige medicijn.

Hij is daar zeer in trek en wordt dikwijls door de geleiders van een bruidegom, die op den huwelijksdag naar het huis van zijne bruid wordt geleid en die men dan in beschonken toestand kan treffen.

Het is natuurlijk mogelijk, zegt de schrijver te te, dat men hem niet zal willen gelooven, want zegt, dat onder de santri's personen zijn die zijn vriend zijn met de Tjioe Boemboem.

Een Fancy-Fair van de Vereeniging „Jong Java“

Den 7den Maart 1926 hield de vereeniging Jong te Weltevreden, in het gebouw van de Vrijmetseloge een fancy fair, waarbij tevens eenige opvoerden werden gegeven.

De zuivere opbrengst daarvan moest voor de dienen ten behoeve van de noodlijdenden in Oost en voor de helft tot versterking van de vereeniging kas.

Hoeveel het bedrag is geweest, was niet met heid op te geven, doch, in aanmerking genomen opgewekte stemming welke er overheerscht heeft, men wel aannemen dat het resultaat is medegedeeld.

Behalve Inlanders en Chinezen, waren ook verderlanders aanwezig.

Op het erf en in de galerij van het gebouw gelegenheid tot het gebruiken van versnaperingen verfrissende dranken, die door Nederlandsch-kende Inlandsche meisjes in lands kleederdracht den rondgediend en bij wie men sigareetten en kon kopen.

Het ontvangen geld werd in een bus gestort. In een der vertrekken van het logegebouw de voortbrengselen van handkunstnijverheid te gesteld, waarbij de meisjes medewerking verleend.

In het groote vertrek gaf, voordat ten 9 uur voering begon, de heer Raden Mas Kodrat gam spel ten beste en werden daarna door de dansheeren op het toneel voordrachten in de Nederlandsche taal gehouden, gevolgd door een serimpiedans met 6 meisjes, welke onder leiding van den heer was ingestudeerd.

Het was duidelijk zichtbaar dat geleidelijk langstelling voor de danskunst toeneemt.

Te 2 uur 's nachts was het genoegelijke feest loop.

Het is opgevallen, zoo schrijft men in de „Perniagaan“ van 8 Maart 1926, dat geen hooge Inland autoriteiten waren te zien op dit liefdadigheidsfeest dat toch werd gegeven ten behoeve van noodlijdenden.

In Nederland toonen de toonaangevende pers in dergelijke gevallen meer belangstelling en de zaken beter geregeld.

Gelukkig dat de Vereeniging „Jong-Java“ een dadigheidsfeest heeft georganiseerd, dat tot voordeel van meerdere kan dienen.

Mevr. JOH. VAN DER WISSE
BERKENBOSCHBLOKSTRAAT
DEN HAAG

LEERARES PIANO- EN
ENSEMBLESPEL 5380

SPREEKUR VAN 1.30 TOT 2.30

OTOHANDEL
 Werkzaamheden voor Amateurs
Ph. G. STARKE
 Hoofdstraat 172
APELDOORN TELEF. 630
 ATELIERS voor Dag- en Kunstlicht-opnamen

J. E. VAN VEEN's-GRAVENHAGE, Tel. 52981
 Van Hoornbeekstraat No. 63

=====

Eerste klas Schoenmakerij
... en Reparatie-Inrichting ...

=====

Extra bewerking voor **ABNORMALE EN GEVOELIGE VOETEN.**

NIJMEGEN

MANGELS-WRINGERS
 TAFELMANGELS
 GORDIJNSPANNERS

G. F. A. DRIESSEN
 Lange Hezelstraat 54
 Broerstraat 19 naast de kerk
 NIJMEGEN

Het beste adres voor alle Huis-
 houdelijke artikelen en IJzerwaren

id voor het gebed wederom open te stellen en het strekken van de Hoe's voort te zetten, wanneer dit werd gevraagd.

De zaak kwam dus weder op den ouden voet, doch dit verschil dat van de teruggegeven goederen, volgens bericht, een gouden medaillon en een gouden werden gemist, die aan het godsbeeld toebehoorden en door erkentelijke gevers waren geschonken.

Wel werd de politie daarvan op de hoogte gesteld, omtrent het resultaat van het onderzoek werd heden geen bericht ontvangen.

De vragen rijzen dus of die aangelegenheid maar op het hooft zal worden gelaten en krachtens welke bevoegdheid de Europeesche rechercheur handelde als hij deed?

Men kan toch niet aannemen dat de Bataviaasche politie niet op de hoogte zou zijn van regelingen, die zoo vele jaren in Ned.-Indië bestaan?

Aangenomen evenwel, dat de politie geheel onkundig was van de bestaande godsdienstige gebruiken ten opzichte van de rechercheur, na de ontvangen gegevens van den wachter, toch de noodige inlichtingen inwinnen bij de Chineseche autoriteiten dan op het bureau van Chineseche Zaken.

De onkunde mocht voor hem geen motief zijn om goederen in beslag te nemen en deze naar het bureau van politie te laten brengen, ook zelfs al ware de meening van den rechercheur juist er bedriegerijen met de verstrekking van bezwermiddelen hadden plaats gehad.

Men kan een fanatiek Chinees bij de in beslagname der goederen tegenwoordig geweest, dan weet men niet tot welke gevolgen die daad aanleiding zoude hebben geven.

Men kan zich verwonderen over den moed van den rechercheur om zijne bevoegdheden te overschrijden; staat men verbaasd over het feit, dat het personeel van het politiekantoor onwettig in beslag genomen goederen in ontvangst nam.

De schrijver wijst hierbij op het graf van Loear Barendsen, waar dagelijks tal van personen komen bidden en beloften komen vragen en door het vrijwillig geven van geschenken in het bezit komen van reukwaar of andere waar.

Welch daarbij wordt er niet aan gedacht die handeling te beschouwen als een clandestiene verkoop van bezwermiddelen.

Men kan het loopende gerucht, dat aan de in beslag genomen goederen op het politiekantoor niet de minste waarde werd besteed, waarheid bevat, dan ziet de schrijver daarin een geringe schatting van de godsdienstige waarde van anderen, die aanleiding geeft tot de opmerking, dat de Bataviaasche politie er slag van heeft te maken in opspraak te brengen.

Men heeft de aangelegenheid voorgebracht bij den rechercheur van Chineseche Zaken, die toegezegd heeft plaatselijk onderzoek te zullen doen instellen door een ambtenaar.

Welch uitslag van dat onderzoek dient dus te worden verwacht.

zijn en er tevens onmetelijke stoffelijke belangen voor ons land en Nederlandsch-Indië mede gemeoid zijn.

Nederland is een groote natie, al ware het slechts wegens zijn rijk en uitgebreid Aziatisch-Australisch gebied, met zijne bevolking van meer dan 50 miljoen zielen, een gebied, waarvan de internationaal-economische betekenis voor de toekomst moeilijk te hoog kan worden geschat. En gelijk Nederland een van de grootste aandeelen heeft in de gezamenlijke tonnenmaat der wereldhandelsvloot, zoo komt het ook een leidende toe in het wereldluchtverkeer.

Maar wat is te dien opzichte tot heden toe bereikt? Het antwoord kan iedereen dadelijk geven. Het particulier initiatief treft geen verwijt, doch „men kan de houding der Regeering na 1920 aangehouden, het best omschrijven als *niets doen*, wat de Regeering in Nederland aangaat, en wat het Ned.-Indisch Gouvernement betreft als *lijdelijken weerstand*, door het gestadig kaatsen van den bal van de eene commissie naar de andere, en van den eenen raadgever naar den volgenden”.

Daaraan zal eindelijk een einde moeten komen en de schr. heeft gegronde hoop dat zulks inderdaad weldra het geval zal zijn, daar de tegenwoordige Minister van Koloniën en de nieuwe Gouverneur-Generaal beiden onlangs aan eene ten gehore ontvangen afvaardiging van het Comité Vliegtocht Nederland-Indië de verzekering gaven doordrongen te zijn van het groote belang van het luchtverkeer voor Ned.-Indië en zich voorstellen te doen wat mogelijk is om de totstandkoming ervan te bevorderen.

We bevelen eene nadere kennismaking met het artikel van generaal Snijders ten zeerste aan; het bovenstaande geeft slechts een zeer onvolledig inzicht van deze nieuwe en toe te juichen poging van den gezaghebberden schr. om te wijzen op de groote belangen welke hier voor Indië en voor Nederland op het spel staan, of zooals hij het zelf uitdrukt: „De luchtverbinding Nederland-Nederlandsch-Indië is een Grootnederlandsch belang van de eerste orde, een belang dat in de toekomst een beteekenis zal verkrijgen, vergelijkbaar met die van de nationale rechtstreeksche mailscheepvaartverbindingen tusschen het Moederland en de Koloniën. Maar de allereerste voorwaarde voor het tot stand komen daarvan is de schepping van het luchtverkeer binnen onzen Indischen Archipel, dat tevens op zichzelf een dringende verkeerseis van groot economisch gewicht voor ons eigen gebied is. Daarom hiermede niet langer gedraald!”

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN
 Oude Varkensmarkt 41-53   Telefoon 1865

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
 Zaterdags na 12 uur gesloten

Directeur A. VAN BOXTEL

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30h
 DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenbosch, 34
 ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24b
 Telefoon van 9-12 10733
 ARNHEM, G. J. Hoetink, Ammastraat 58

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht.

Waarheen met onze nationale luchtvaart?

Deze opschrift bevat Neerlandia van deze maand een beschouwing van generaal b.d. C. J. Snijders. Wij op de luchtvaartdagen te Scheveningen gedurende 27 Augustus jl., welke weder eens een treffend bevestiging gaven, dat het geheim waardoor men de belangstelling vermag te boeien, niet behoefte te worden gezocht in de veelheid en de grootsche verhoudingen van de gebodene, doch veeleer is te vinden in de juiste begrip van de degelijkheid en de belangwekkendheid van de ter bezichtiging en bestudeering wordt beschikbare, constateert gen. Sn. met voldoening dat gedurende die dagen opnieuw is gebleken dat Nederland het gebied der luchtvaart een eervolle plaats heeft te verwerven en zich in staat toont aan de toekomstige ontwikkeling daarvan krachtig mede te werken.

Welch hiermede is men, zegt schr., niet aan het einde van zijn taak gekomen; men is nog slechts in het begin. Het is nog ontzaglijk vele onvoldane behoeften en onbegrepen eischen; er zijn nog reusachtige braakliggende gebouwen; er zijn nog onbegrensde mogelijkheden voor technische en organisatorische ontwikkeling van het luchtvaartverkeer. En het is de plicht van Nederland om de taak te aanvaarden en te volbrengen, omdat onze naam en nationale waardigheid er mee gemeoid

De Indische Gids.

De hoofdredacteur G. Nypels opent de Oct.-afl. met een bijzonder actueel onderwerp, nl. het Koloniaal Instituut te Amsterdam. — De hr. E. L. K. Schmülling levert eene bijdrage: De groote omvang, de aard en beteekenis der braakligging van de bouwgronden op Java en Madoera in den Inlandschen landbouw. — De hr. H. Ch. G. J. van der Mandere geeft het eerste gedeelte eener beschouwing over het mandatenstelsel van den Volkenbond. — Over de verdediging van Ned.-Indië polemiseren de hoofdredacteur en een schrijver die volstaat met de initialen C. R. M.

Op deze hoofdartikelen volgen dan de vaste rubrieken Varia (waarin o.m. Apenfokkerij, een nieuw bedrijf voor Indië; Met de Nederlandsche reisvereniging naar Indië). — Revue van brochures, enz. — Buitenland. — Koloniale literatuur (o.a. bespreking van Adatrechtbundels 25 en 26; het werk van J. A. Loebèr over batikken; en de jongste kroniek van het Sumatra-Instituut). — Ten slotte bevat de rubriek Wetenschap, enz. een bij de vorige afl. aansluitend overzicht der verrichtingen van de Nieuw-Guinea-expeditie.

Nederl.-Indië. Oud en Nieuw.

De eerste bijdrage in het fraai geill. Oct.-Nr. is van den hr. J. F. Snelleman en handelt over het ethnografisch museum van de Kon. Militaire Academie te Breda, dat vooral van beteekenis is geworden sedert de toevoeging van de verzameling Indische ethnografica, afkomstig van den Hoofdcursus te Kampen. — De hr. W. O. J. Nieuwenkamp vervolgt zijn artikelenreeks over „vaartuigen in Tropisch Nederland” (hij beschrijft thans de op Bali en Lombok door de bevolking gebruikte prauwen). — De hr. F. Esser publiceert het eerste gedeelte eener beschrijving van bij de Oost-Javanen gebruikelijke feestelijkheden voor zoover ze betrekking hebben op den godsdienst, op het beroep of ambacht en op het huisgezin. — Anne Hallema geeft eene beschrijving van een meesterwerk van Boeddhistische kunst (nl. een Boeddha-beeldje uit de Wei-periode).

Jaarverslag van den Topogr. Dienst.

Verschenen is de 21e jaarg. (1925) van het jaarver-

N. N. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker centrale verwarming, Knecht van de apotheek en ander Personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten

Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

WONINGBUREAU „DE CONCURRENT”
 Thomsonlaan 52 - Den Haag - Telefoon 36776

Werk concurrerende voorwaarden voor het: Koopen en Verkoopen van Huizen, Huren en Verhuren van Huizen, Etages en Appartem., gem. en/of ongem.

J. H. M. OHL, Gep. Kapt. O. I. L.

=====

EEN MOOI EN PRACTISCH

GESCHENK

IS

MODERNE KOOKKUNST

VAN FRANÇOIS BLOM

GEBONDEN IN LINNENSTEMPELBAND

f 5.50   ::   f 5.50   S

VERKRIJGBAAR BIJ DEN BOEKHANDEL EN BIJ DE UITGEEFSTER NOBELSTRAAT 20 DEN HAAG

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN

Haarlem en Omstreken.

STOEL'S
WONINGBUREAU
BLOEMENDAAL

VRAAGT GRATIS WONINGGIDS EN INLICHTINGEN

Comestibles- en Delicatessenhandel
JACQUES PIJL, Cuisinier

BLOEMENDAAL

Bloemendaalsche Straatweg 28-30 Telef. 22262
 Zijlweg 22 OVERVEEN Telefoon 2095

Les extrêmes se touchent

Een courantendrukkerij is een inrichting waar in den kortst mogelijken tijd het grootst mogelijk kwantum werk moet worden gemaakt. Personeel en machines zijn daarop speciaal ingesteld. Snelheid is hoofdzak; kwaliteit een, zij het dan voorname, bijzaak.

Een kunst-drukkerij is juist het omgekeerde. Daar is de afwerking hoofdzak en teveel haast zou ten nadeele van het werk komen. Ook daar zijn personeel en machines speciaal op zulk werk berekend.

De meeste drukkerijen leggen zich óf op het een, óf op het ander toe, omdat het lastig is, zich op twee zoo uiteenlopende soorten van werk te specialiseren.

L'exception confirme la loi

Dat ziet men aan onze Drukkerij, die op haar rotatiepersen couranten en tijdschriften snel en in groote oplagen vervaardigt, doch wier snelpersen kunstproducten leveren als „Ned. Indië Oud en Nieuw“, „Het Huis Oud en Nieuw“, Oeday (Opgang) enz. Natuurlijk vervaardigen wij ook het middenklasse-werk, hetz.g. Handelsdrukwerk en wij beroemen er ons op, dat ons werk door geen onzer collega's kan worden overtroffen.

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Doeltreffende
 reclame vereischt
 groote
 publiciteit

ARTISTIEK BESCHILDERDE

en Geprepareerde zijden Salon- en Schemerlampen, Japansch systeem
 5192
 Zorgvuldige afwerking en matige prijzen. Diverse electr. apparaten, zooals Stofzuigers, Meikkokers, Strijkijzers, enz. Leveringen, aanleg en herstellingen op Electrotechnisch gebied
„ELECTRO-ARTI“
 Toonkamers - REGENTESSEPLEIN 1 - Den Haag

slag van den topografischen dienst in Ned.-Indië. Behalve een overzicht van de verrichtingen door dien tak van dienst in genoemd jaar, als terreinwerkzaamheden in verband met kantografische opmetingen van verschillende gedeelten van den Archipel, drukken van kaarten enz., bevat het verslag weder een aantal bijdragen van gemengden aard, waardoor het ook voor buitenstaanders een zekere aantrekkelijkheid heeft, die tot nadere kennismaking met het geheel noopt.

Bedoelde bijdragen, verduidelijkt door tal van kaarten en platen, zijn getiteld: In Memoriam J. J. K. Enthoven, generaal-majoor, oud-chef van den topogr. dienst in Ned.-Indië enz., door H. J. K. S(chuitemvoerder). — Prof. Dr. J. J. A. Muller 1856—2 Mei—1926, door L. F. van Gent (met portret). — Het district Djampang—Wetan (in de Preanger), door Dr. S. van Valkenburg. — De vulkaan Koenjit (op Sumatra), door E. Roeges. — Enkele aanteekeningen omtrent de afvloeiing van het Tobameer, door B. J. Lambers. — De vulkanen Soembing en Laboeh (op Sumatra), door J. V. D. Werbata. — Eenige aanteekeningen bij de kaart van den top van het Rindjani-gebergte (Lombok), door J. Th. Horstink. — Waterpassingen in Zuid-West-Celebes en in de Minahassa, door P. D. Boon. — De bouw van het Wilisgebergte (Java), door A. Tissot van Patot. — De nauwkeurighedswaterpassing van Java, door H. J. K. Schuitemvoerder.

Eigen Haard.

Het Nr. van 9 Oct. is grotendeels gewijd aan het Koloniaal Instituut. Na een inleidend woord van de Redactie vangt de Minister van Koloniën, Dr. J. C. Koningsberger, aan met een artikel getiteld: „Een levend monument“. — De hr. Th. A. Delprat herdenkt Dr. F. R. Hubrecht, terwijl de hr. S. P. van Eeghen over wijlen den hr. J. T. Cremer schrijft. — De oud-Minister van Koloniën S. de Graaff wijst het Instituut aan als geestelijk centrum. — Verder o.m. nog bijdragen van den hr. C. J. Hasselman: Het ontstaan van het Koloniaal Instituut; van Prof. J. C. van Eerde: „Kenniss van den Inlander; van den hr. C. W. Janssen over den Deliplanter; van Mr. A. Neytzell de Wilde, die schrijft over Indië en den Volksraad; en van Mr. L. J. A. Trip, wiens bijdrage getiteld is: Kennis, belangstelling, samenwerking. Als geheel een mooi Indisch Nr., verlicht met portretten en andere zeer fraaie afbeeldingen, o.m. ook van het nieuwe gebouw der Ned. Handel-Maatschappij te Amsterdam.

Algemeen Landbouweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 10 (4 Sept.). Proeven met selectieve uitdunning bij cassave, door M. Koch en M. van der Meer. — Enkele opmerkingen over de praktische waarde van procédés voor het concentreren van latex, door Ir. J. G. Fol (ontleend aan de Ind. Merc.). — De gevolgen van de verhoging van het invoerrecht op thee op het verbruik in Nederland, door F. H. de Kock (ontleend aan Econ. Stat. Berichten). — De geest van Deli. Lezing gehouden voor het Oostkust van Sumatra-Instituut (slot volgt). — J. van Motman (met portret).

De Indische Mercur.

No. 40 (6 Oct.). De opening van het nieuwe gebouw der Nederlandsche Handel-Maatschappij te Amsterdam (met afb.). — Overzichten van den Volksraad (eerste gewone zitting-1926), door H. Ch. G. J. van der Mandere (vervolg). — Jaarboek van het Mijnwezen in Nederlandsch-Indië, besproken door Prof. Dr. L. Rutten. — Aluminium als verpakkingsmiddel voor thee. — 's Lands caoutchoucbedrijf (overzicht jaarverslag 1925). — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft recente literatuur over vezelstoffen, plantenziekten en -plagen. — Bodemvraagstukken.

Chung Hwa Hui Tsa Chih.

Het voorheen op onbepaalde tijdstippen verschijnend orgaan van de Chineseesche vereniging Chung Hwa Hui zal in den vervolge geregeld om de twee maanden uitkomen. De nieuwe redactie van Tsa Chih, bestaande uit de hh. Mr. Phoa Liong Gie, Khouw Bian Tse en Ir. Tan Sin Hok, zeggen in het eerste Nr. (gedateerd Aug. '26 en verschenen bij de Leidsche Uitgeversmaatschappij te Leiden) dat ze den weg zal volgen door haar voorgangers behandeld. Aan politiek zal alleen worden gedaan in zoover onder dat begrip wordt verstaan: „die Tätigkeit, die auf das Bewirken guter sozialer Zustände gerichtet ist“.

Van de verschillende interessante bijdragen welke dit Nr. vullen, trekt vooral de aandacht een beschouwing

JAC. HUIZER
 HEEREN
 MODEARTIKELEN
 RUIM GESORTEERD
 THOMSONPLEIN 22, DEN HAAG

van den hr. Khouw Bian Tse over de Chineseesche beweging in Indonesië.

Indisch Tijdschrift van het Recht.

Behalve de vaste rubriek Jurisprudentie bevat van dl. 124 het vervolg eener verhandeling van van Kan over de geschiedenis der codificatie in (welke ook in afl. 2 wordt voortgezet), benevens beschouwing van Dr. H. J. Levelt: „Internationaal Gezag en ten uitvoerlegging van door vreemde reeds gewezen vonnissen.“

Blaadje voor het Volkscredietwezen.

In het Juli-Nr. is een belangrijk rapport (of eien uittreksel er van) van Dr. C. L. van Doorn omtrent men over het volkscredietwezen in de Minahassa. maakte in 1925 eene reis naar genoemde streek ter studeering van drie vraagstukken, nl. 1. Welke economische kracht van de Minahassa? 2. Welke maatschappelijke factoren als credietwaardigheid bevolking, vereenigingszin enz., waarmede bij het niseeren der instellingen rekening gehouden worden? 3. Wat heeft het credietwezen tot nu toe reikt? In het rapport komen alleen de twee eene noemde punten ter sprake.

Het Aug.-Nr. bevat o.m. deskundige beschouwing van verschillende hand in verband met voorstellen trent de reorganisatie van het Volksbankwezen.

De wapenstilstand in de rubber.

Onder dit opschrift een artikel in No. 16 (31) waarbij vooral de nadruk wordt gelegd op de positie van de Indische bevolkingsrubber, in verband met den gedaalden marktprijs van het product in algemeen. Met verwondering leest men dat de export van bevolkingsrubber in het eerste halfjaar met procent zijn achteruitgegaan, daar bijv. een auto als Dr. Rutgers in zijne brochure „De toekomst der volkingsrubbercultuur in Ned.-Indië“ heeft gezegd men rekening had te houden met eene voortdurende zeer sterke toename der productie in de eerstvolgende jaren. Of de lagere marktprijs hier een rol heeft gespeeld kan niet met zekerheid worden gezegd.

Verslag omtrent het beheer en den toestand van Centraal Doorgangshuis voor Regeeringspupillen Malang over het jaar 1925. Samengesteld naar de den Directeur van Justitie krachtens artikel 19 van dwangvoedingregeling gegeven aanwijzingen (platen).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chinese pers. No. 36. 4 Sept. 1926. (Bureau voor de Volks-tuur en aanverwante aangelegenheden te Weltevreden).

Beknopt overzicht van eenige Ned.-Indische tijdschriften, die giftig zijn of giftige bestanddeelen bevatten, door M. Duyster (vervolg). (Pharmaceutisch Tijdschr. v. N. I. Juni—Juli—Aug. '26).

Indische curiosa. Een zonderling specimen van jaksche houtplastiek, door P. B. (De Ind. Verlofg. 8 Oct.).

De Gouvernementsbedrijven in Nederlandsch-Indië door Ir. P. A. Roelofsen (naar aanleiding van een beschouwing van Ir. J. van der Waerden over het onderwerp). — Het ontwerp voor een Indische drijvenwet, door J. Th. Gerlings. (Econ.-Statist. Berichten, 6 Oct.).

Koffie in Nederlandsch-Indië (ontleend aan een artikel van Dr. C. J. J. van Hall). (Korte Berichten Landbouw, enz. 3 Sept. '26).

Regenwaarnemingen in Nederlandsch-Indië, jaarg. 1924. Bewerkt en uitgegeven door het Magnetisch en Meteorol. Observatorium te Batavia (Weltevreden, Landsdrukkerij).

W. O. J. Nieuwenkamp. Inlandsche kunst van Nederlandsch Oost-Indië. I. Bouwkunst van Bali. (Den Haag, H. P. Leopold's Uitg. Mij.). (48 platen toelichtenden tekst).

Deze schilderwijze HEET batikken... maar IS het

„Al wie een doek tracht te beschilderen en veruitstrijkt, doet de ondervinding op, dat de verloop, een mop doet ontstaan, die reeds de poging van uitvoering verijdelt. Door het menging „een vette zelfstandigheid, b.v. van olie, in de vermijdt men wel het kladden, doch offert tegelijk de mogelijkheid op, de beschilderde stof voor een

Coiffure - Manicure - Massage
 Permanen Waving
N. BERTRAM, AMSTERDAM
 5074 „MAISON MIGNY“
 KALVERSTRAAT 196 TELEF. 48504

PLAAT- en KUNSTHANDEL - SPIEGEL- en LIJSTENFABRIEK
P. J. CRAMWINCKEL Jr.
 Den Haag, PIETHEINSTRĀAT 36, Telefoon 11906
 Enorme keuze Gravures, Platen, Etsen enz.
 Encadrements in alle stijlen. — BILLIJKE PRIJZEN 5054
 Export naar de Indiën. Vele attesten van Ind. fam. terinzage

MAX POOL
POSTZEGELHANDEL
 KORTE POTEN 25 — DEN HAAG
TELEFOON 16722
INKOOP — VERKOOP
POSTZEGELVEILINGEN 5307

UTRECHT.
CHRISTELIJK LYCEUM
MET INTERNAAT te Zeist.
 (Gymnasium en Hoogere Burgerschool ook met economisch literaire afdeling)

School- en kostgeld (internaat) samen f 1000. — à f 2000. —, progressief of naar gelang van het inkomen.
 Aanmelding voor het Lyceum bij den Rector DR. H. A. WESTSTRATE, Prins Hendriklaan 16, Zeist; en voor het Internaat bij de Directie. Uitvoering prospectus op aanvraag verkrijgbaar.

...isch doel te gebruiken: de stof blijft stijf en vet en is voor het dragen ongeschikt. Wat men verkrijgt is niet een kledingstuk, maar een schilderij, dat zich slechts tot inlijsten en ophangen leent. Dit uitloopen der waterverf op doek wordt voorkomen door op stoffen de ruimte, die voor een bepaalde kleur is bestemd met vet te omwallen, wat het mogelijk maakt verschillende kleuren naast elkander te bezigen, zonder gevaar voor ineenlopen. Deze schilderwijze heet "stikken".

...fraais staat in de October-aflevering van De vrouw en haar huis, onder redactie van Elis. Hogge. Het opstel heet "Westersche batik van Nelly Fautreau-Gradowska" en de schrijfster of schrijver noemt zich M. I. Paris.

Er komt nog meer: "Van de droge, peuterige, dikwijls onbegrijpelijke figuratie uit Oosten is (door Nelly) niets overgenomen. Haar kunst is nieuw.... niets van de Oostersche zoetelijkheid, maar ook niets van de Westersche grofheid."

Hopeloos hardleersch blijven sommige mensen. Sn.

Suriname.

In "Het Algemeen Handelsblad" van 7 October een artikel onder het hoofd "De kans voor Suriname. Doe het nu!"

Na een uiteenzetting van de pogingen om den aanvoer in Britsch Guiana van immigranten uit Britsch-Guyana weder in het leven te roepen, welke pogingen tot over niet geslaagd zijn, schrijft het blad:

"Nu heeft Suriname vóór, dat het een vrij goede, is er op enkele punten belangrijk aan te verbeteren, migratieregeling bezit. Het kapitaal kan er dus de werkelijke arbeidskracht vinden. Het is, naar uit de nota van den Ondernemersraad gebleken is, ook wel genoeigd, voor Suriname beschikbaar te stellen, wanneer aan alle verlangens wordt tegemoet gekomen. En het verkeer in Amerika beschikbare kapitaal, dat belegging buiten zoekt, toont ook wel neiging om daarbij Suriname de voorkeur te geven.

...dit evenwel ook zoo blijven als door nieuwe pogingen voor Britsch Guyana de toestand daar verbeterd. Dit geniet dit van zijne iets betere ligging opzichte van de Vereenigde Staten en sommige deelen van het Britsche Rijk, maar bovendien van de "imperial preference", welke het toelicht in andere onderdelen van het rijk met 50 pCt. doet verminderen. Het maak voor Suriname gebruik te maken van den thans aanlands voorsprong, zich, terwijl het dien geniet, op plaats te veroveren op de markt.

...liggen daar reeds weer een paar maanden de bevestigingen van den Ondernemersraad. Ze zijn in de reeds in hunne hoofdzaken gunstig ontvangen; de goudmijn en de minister staan er welwillend tegenover. ...van concrete voorstellen in de richting van de genoemde nota hebben wij nog niet gehoord. Zal alles nog eens breedvoerig op vóór en tegen moeten worden besproken bij de begroting van Suriname, dus dat wij eerst bij de staatsbegroting een langdurig algemeen debat hebben gehad? En zal dan de minister zelden aan het overwegen van verschillende denkbeelden, zoo uit deze nota als uit de Staten-Generaal? Wanneer zou het dan tot daden komen?

Daarom zeggen wij, ook met het oog op hetgeen nu in Engeland is geschied en waartoe dit zou kunnen leiden: Doe het nu! Laat de minister niet afwachten, wat de Staten-Generaal er van zullen zeggen; laat hij al het noodige voorstellen doen ontwerpen en voor volksvertegenwoordiging komen met een vast plan. ...weet men en in de betrokken Nederlandsche kringen en in Suriname wat de regering wil en meent te doen. Het meer overwegen, maar doen! En dat.... nu!"

In "De Telegraaf" van 6 October, 3e avondblad een bericht over een uitvoerig onderzoek door de Scandinavische ingenieursverenigingen over den paalworm en de middelen die aangewend worden om de verwoestingen door dit diertje aangericht tegen te gaan.

Het besproken rapport is ons niet bekend, maar zou het niet op den weg liggen van het Departement van Koloniën om die ingenieursverenigingen te wijzen op hetgeen door den weggesoberden Surinaamschen houtvester is geschreven over de Surinaamsche houtsoorten die weerstand bieden aan den paalworm?

Ook in Suriname zal men met groote belangstelling kennisnemen van hetgeen geschreven wordt over het nieuwe middel tegen malaria, de plasmochin, gefabriceerd door de I. G. Farbenindustrie Aktien gesellschaft.

De geneeskundige medewerker van de "N.R.Ct." eindigt een artikel over het nieuwe middel aldus:

"Mühlens besloot zijn voordracht met de opmerking die ongetwijfeld moet worden onderschreven, dat het niet meer kan worden betwijfeld of wij mogen in dit eerste synthetisch samengestelde malariamiddel een ontdekking van den allereersten rang begroeten. Alleen al het feit, dat we nu in staat zijn met zekerheid lijders aan tropische malaria, voorzover niet direct geheel voorgoed te genezen, toch "onbesmettelijk" te maken, is reeds van de allergrootste betekenis voor de doelmatige bestrijding van dezen "schlimmsten Tropengeisels". "De Deutsche chemische industrie" — zoo luidde zijn slotapothecose letterlijk — die de tropische wereld reeds voor 6 jaar het voortreffelijke trypanosomenmiddel "Bayer 205" (thans Germanin geheeten) schonk, heeft in alle stilte in moeitevollen doelbewusten onderzoekingsarbeid een nieuwe overwinning op een der ernstigste vijanden van de volksgezondheid behaald. Ik ben overtuigd, dat zij allen het met mij eens zult zijn, wanneer wij de Elbenfelder Farbenfabriken en haar wetenschappelijke staf "aus vollen dankbaren Herzen zu dieser neuen humanen Tat" gelukwenschen.

'Tot zoover Mühlens. Inderdaad: de betekenis van deze vondst voor de tropeneeskunde en daarmee voor de volksgezondheid in tropische en subtropische landen kan moeilijk overschat worden.

In een particuliere correspondentie in een later nummer van hetzelfde blad over de 89e vergadering van Duitse natuuronderzoekers en geneeskundigen te Dusseldorf, lezen wij nog:

"In de kliniek voor tropische ziekten van prof. Mühlens in Hamburg zijn reeds een aantal patiënten met plasmochine behandeld. Het voordeel van plasmochine bij de bestrijding van malaria tropica is dit, dat het gelukt, de halvemaanvormige parasieten binnen eenige dagen te doen verdwijnen, een resultaat dat met chinine tot nu toe niet bereikt kon worden.

Men heeft ook een combinatie gemaakt van plasmochine met kleine hoeveelheden chinine; het plasmochine compositum, waarmee bij malaria tropica goede resultaten bereikt zijn, daar na toediening van dit middel alle parasieten in weinige dagen uit het bloed verdwenen waren. Naar sprekers meening is uit proefnemingen, die in verschillende klinieken in Zuid-Europa en op den Balkan met het plasmochine genomen zijn, gebleken dat dit geneesmiddel voor de bestrijding der malaria in warme landen van groote betekenis zal worden en dat met de synthese van deze stof een ontdekking van den eersten rang is gedaan."

Voor onze lezers in Suriname vestigen wij de aandacht op het in ons vorig nummer genoemde artikel van den heer F. F. R. Essed over "de Sarcopsylla penetrans en hare betrekkingen met de Elephantiasis arabum in de Kolonie Suriname", voorkomende in het "Geneeskundig Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië, Afl. 3, deel 66, 1926. De Sarcopsylla is de zandvloo, in Suriname "sieka" genaamd. De schrijver, die een zeer ernstige studie van het onderwerp heeft gemaakt, wijst op de gevaren die kunnen voortvloeien uit de infectie na het verwijderen van de sieka uit de huid, een infectie waartegen men waken kan. Wij herinneren ons dat wij met een even uitgedroogde speld boven de pas ingedrongen sieka een opening maakten en daarna in het huidwondje een weinig jodium druppelden. Daarmede was de operatie afgelopen.

De heer Essed heeft met zijn artikel een goed werk gedaan en het is te hopen dat men in Suriname zijn wenken zal opvolgen.

Betekent: Toezicht Op Kinderen U. t. Nederlandsch Indië.

TOKUNI zoekt voor kinderen uit Indië een geschikt gezin in Holland, is een financieele tusschenschakel tusschen de ouders in Indië en de pleegouders in Holland, controleert het gezin en het Kind, zorgt voor het kind, ook in de vacaties, houdt geregeld briefwisseling met de ouders in Indië en staat de pleegouders bij in alle ernstige gevallen, het kind betreffende. Haar vertegenwoordigers in Indië worden telegrafisch op de hoogte gehouden van zeer ernstige gebeurtenissen, het kind betreffende. 5062

Alle inlichtingen kunnen worden gegeven door de vertegenwoordigers Prof. Dr. J. H. Boeke, Adviseur van het Volkscredietwezen te Weltevreden, J. H. Nieuwenhuys, Resident van Soerakarta te Solo, Dr. J. G. J. A. Maas, Medan, J. H. Perret Gentil, Willemstad, Curaçao, en door den Directeur van TOKUNI, tevens Directeur van de Maatschappij "ZANDBERGEN" te Amersfoort.

ZANDBERGEN.

Instelling tot opvoeding door middel van gezinsverpleging van kinderen zonder onderscheid van leeftijd, stand en gezindte, die het ouderlijk huis moeten missen.

Steunt deze nuttige instelling door Uw lidmaatschap (f 5.— p. j.) of als begunstiger (f 2.— p. j.) 5062

DIRECTEUR Jhr. W. A. ORTT. AMERSFOORT.

SCHOENMAKER
BLIJF BIJ JE LEEST!

Een oud spreekwoord en een wijs spreekwoord. Alleen in zijn eigen vak kan iemand iets goeds praesteeren. Een bankier heeft geen verstand van den kaashandel, evenmin als een electricien van hondenscheren. Maar allemaal kunnen zij in enkele uren leeren drukken, teminste als men de verzekeringen gelooft der handelaars in

KANTOOR-DRUKMACHINES.

Als men dan zoo'n machine aangeschaft heeft, valt het aanleeren van het drukkersvak lang niet mee, het werk kan niet halen bij dat van een goed geoutileerde drukkerij en slecht reclamedrukwerk is het tegendeel van een reclame. Indien gij echter met uw drukwerk eer wilt inleggen en er de aandacht op wilt zien gevestigd, bestelt het dan bij de

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
NOBELSTRĀAT 20 * TELEF. 11987

H. KOOT & Zn. - Verhuizingen
 Droge bergplaats voor inboedels onder garantie.
AUTO-TRANSPORT EN EXPEDITIE. 5298
 Amsterdam: 1x daags :: Rotterdam: 1x daags
PAVILJOENGRACHT 76-78 :: TELEF. 17334

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal . . . . . f 80,000,000.-
Statutaire Reserve 21,117,340.-
Buitengewone Reserve 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.
Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
Reiscredietbrieven.
Deposito's.
Rekeningen-Courant.
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken

Snelle Opleiding voor de Practijk-Diploma's Boekhouden Speciaal voor Indische Verlofgangers

Spedopleiding in 6 à 9 maanden
Twee uur les p. week. Lesgeld f 20.- p. mnd.
J. W. AUDIER Jzn.
Gediplomeerd Accountant
Leeraar M.O. Boekhouden
Achterom 68 Telefoon 16423
(één huis vanaf de Passage)
'S-GRAVENHAGE

DE BAS & Co., Bankiers HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

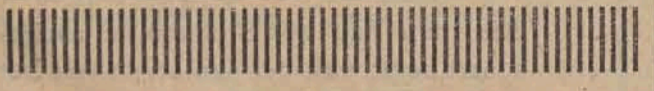
:: Safe-Inrichting ::

WIJ VERVAARDIGEN

ALLE soorten drukwerk met één
uitzondering: het slechte.
Een proef zal U overtuigen
zoals zoovelen vóór U overtuigd
werden en onze klanten bleven.

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG :: NOBELSTRAAT 20 :: TEL. 11987

N.V. A. G. KIPP's Effectenkantoor
Directeur P. J. AARTS
Willemstraat 38 - 's-GRAVENHAGE - Tel. 15550
Effecten, Coupons
Administratie en Vermogenbeheer

Wissel In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heerengracht 471 AMSTERDAM Tel. 31290 en 35290
CURAÇAO CARACAS VENEZUELA
Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië,
Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incassering
Handelsinform
Rembours-
Document.-Cred

Curacao.

Leegloopers.

Al maanden lang reeds treft men geregeld bij de „gangway” — die zich op de Handelskade bevindt en die dienst doet om verbinding te brengen tusschen de stoombooten en den wal — een troep Engelsch sprekende West-Indiërs aan, vermoedelijk afkomstig van de Britsche eilanden in den omtrek. Daar schijnen ze bij voorkeur de plaats hunner bijeenkomst te hebben. Wat die groep nu eigenlijk voor haar bestaan uitvoert, blijft ons een raadsel, want altijd ziet men dezelfde gezichten van 's morgens tot 's avonds laat. Men zou daaruit de gevolgtrekking kunnen maken, dat die troep bestaat uit „professional” nietsdoeners. Ledigheid is des duivels oorkussen, zegt een Hollandsch spreekwoord en daar de Britsch West-Indiërs van de arbeidende klasse niet zoo bijzonder gunstig staan aangeschreven, zou het niet te verwonderen zijn, dat ze booze plannen smeden. Houdt de politie hier wel een oogje in het zeil? (A. d. C.)

Scheepsbouw.

Met goed gevolg heeft plaats gehad de proeftocht van het bij de Scheepsbouw Maatschappij „Nieuwe Waterweg” te Schiedam, voor rekening van de Curaçaosche Scheepvaart Maatschappij te Willemstad (Curacao), gebouwde dubbelschroef stoomtankschip „Matilde”. Het schip is geclasseerd onder Lloyd's klasse 100 A. I., „with freeboard carrying Petroleum in bulk” en ingericht voor het vervoer van olie voor de vaart tusschen Venezuela en Curacao. Capaciteit ongeveer 2320 Eng. tonnen bij een diepgang van 11' 1 1/2"; lengte tusschen de loodlijnen 305'; grootste breedte 50'; bruto tonnenmaat ca. 2600 ton. Het schip is verdeeld in vijf groote middentanks voor lading, cofferdam alsmede 3 bunkers voor berging van stookolie. Het voorruim is ingericht voor het vervoer van benzine in bussen.

De officieren en machinistenverblijven zijn op het achterdek, terwijl de verblijven van de bemanning zich bevinden onder den bak. De kapiteinsverblijven zijn midscheeps op de brug.

De voorstuwing geschiedt door middel van twee triple expansie machines, met een gezamenlijk vermogen van ongeveer 1500 I.H.P., welke machines het schip een snelheid geven van 10 1/2 mijl per uur. De stoom wordt geleverd door twee stoomketels van het Schotsche vlampijtype, welke onder geforceerden trek met olie gestookt worden. Het schip heeft voor het snelle verplaatsen van de lading een pompinstallatie met een capaciteit van 500 ton per uur. (A.H.)

Jan de Vos.

Zeker wel Curacao's oudste ambtenaar heeft thans eervol ontslag gekregen wegens gezondheidsredenen. Een stuk in de lachtig meet Jan de Vos thans zijn. Hij kwam als koloniaal in de kolonie, kort voor de afschaffing van de slavernij, waarvan hij nog te vertellen wist. In de laatste jaren — wij weten niet hoe lang reeds — diende hij het Hof van Justitie en den Kantonrechter als bode.

Dr. Van der Hoog.

De officieele bekendmakingen van de gouvernements-secretarie van 3 Sept. l.l. bevatte thans de eervolle onthefing van dr. P. K. v. d. Hoog op zijn verzoek van de verdere waarneming van de betrekking van directeur van den openbaren gezondheidsdienst. De Union verneemt, dat dokter Henriquez van St. Eustatius zal benoemd worden.

Handelskade en Waaiat.

Naar wij in de Amigoe lezen heeft de Koloniale Raad zonder hoofdelijke stemming aangenomen het plan tot verbetering van Handelskade en Waaiat, ontworpen door den heer Ir. Boomsun, chef van de afdeling Havenverkeer te Rotterdam. De kosten bedragen f 595.000.—. Aan het Eindverslag ontleenen wij de volgende woorden, kenschetsend voor den ongewenschten toestand die na alle wrijvingen van den laatsten tijd is ontstaan: „Ter slotte wenschten verschillende leden te doen uitkomen, dat zij zich weder met meer details dan anders het geval zou behoeven te zijn, hebben ingelaten, omdat zij met leedwezen moesten mededeelen, dat het vertrouwen in het Bestuur, dat, zooals vanzelf

spreekt, zich moet doen voorlichten en handelt komen adviezen en de uitvoering aan de ambtenaar moet overlaten, doch dat hier gaat over het verloop in de in 's Landsdienst zijnde personen met de ring der plannen belast.”

Elias M. Penso †.

6 September overleed te Willemstad de heer M. Penso, lid van den Kolonialen Raad, congreslid België en Chili, lid van den Kamer van Koophandel.

Het tienjarig-beslaan der C. P. I. M.

Wij hebben onlangs medegedeeld, dat de heerschers Dentz in de Indische Verlofganger van l.l. over dit onderwerp heeft geschreven. De neemt dit stuk over, doch meent, dat dit jaar het juiste gekozen is voor deze herdenking. 1915 werd de koopacte der eerste plantage en eerst in Mei 1918 met het raffinaderijbedrijf gin gemaakt. Die eerste aankoop geschiedde Bataafsche Petroleummaatschappij. „In 1925” het blad, „hadden wij dus het 2e lustrum van de van de Bataafsche alhier kunnen vieren. In Mei bestaat er pas aanleiding het 10-jarig bestaan opening van de Raffinaderij te herdenken”. De O. D. zal zich waarschijnlijk beroepen op het aal verslag 1917, ook door de Amigoe aangehaald de eerste heft van 1916 werd een aanvang gemaakt met haar bedrijf”, sprekende van de „petroleum” woorden zullen toch niet klakkeloos neergescreven zijn.

Havenbeweging.

La Union deelt mee, dat in Augustus 248 schepen, metende 1205160 ton netto, zijn binnengekomen, tegen 181, metende 895580 ton, in Augustus 1927. Gedurende de eerste 8 maanden zijn binnengekomen 1872 (1413) stoomschepen en 1069 (900) zeilschepen.

Uit den Verren Vreemde.

De pygmeeën.

Het door ons in het vorige nummer van het Weekbl. vermeldde, betreffende het kleutervolkje in Afrika, naar aanleiding van het bericht door Stirling uit het diepe binnenland van Nieuw-Guinea, gaf een onzer lezers aanleiding om de volgende te schrijven: „Met zeer veel belangstelling nam ik kennis van de beschouwingen over de dwergstammen; ze waren werkelijk interessante bijzonderheden over de milieue menschen. Doch één opmerking, houdende ten goede; zou uit hetgeen U schreef de lezer niet indruk kunnen krijgen, dat we zoo goed als wisten van hun voorkomen op Nieuw-Guinea? Er al vrij wat literatuur, ik noem slechts het (treerde) artikel van den off. v. gezondh. M. A. de in Tijdschr. Kon. Aardr. Gen. 1912, I, bl. 154: ethnologische en anthropologische gegevens over een dwergstam in 't bergland van Zuid Nieuw-Guinea. Vermoedelijk was U een en ander niet ontgaan, enz.”

Dergelijke bewijzen van belangstelling zijn de werker van het Kol Weekbl. altijd welkom. raad van zoo bevriende zijde wordt erkentelijk vaard.

Inderdaad was het artikel van den heer M. Kock ons niet onbekend, trouwens de „N. R. C.” er een uitvoerig uittreksel van, dadelijk bij de afkomst van het bericht, waarin Prof. Stirling de ontdekkingsreis van de pygmeeën-kampong in het Nassaugebergte de. Daar het initiatief tot de Amerikaanse expeditie naar het z.g.n. stamland der pygmeeën, uitgegaan door hetgeen het boek van Dr. A. F. R. Wollaston getiteld: „Papuans and Pygmies” over het dwergvolk vatte, en daar dit in hoofdzaak betrekking heeft op waarnemingen en berichten van de in 1910 en 1911 de zuidzijde van het Nassaugebergte volbrachte dekkingsreis, ligt in den opzet der expeditie, thans in volle actie is, zelf ook al een verwijzing de literatuur.

Ware het blijkbaar niet overbodig geweest, in aan vroegere schrijvers in ruimere mate te geven hun toekomst, dan wij zulks hebben gedaan, waren ons in „den verren vreemde” bewegen, namen van pygmeeën in Nieuw-Guinea wel tot uitgangspunt. ons stuk ging toch meer over de negerito-dwergstammen elders, speciaal in Afrika, daarom hebben de

Accountantskantoor van
C. STENEKER & J. SIBLESZ
Leden van het Ned. inst. van Acc.
's-Gravenhage - Prinsegracht 72 - Tel. 364
Inrichten en controleeren van boekhoudingen.

Gebr. VAN DER LINDE

Newtonstraat 153 Vlierboomstraat 126
DEN HAAG - TELEFOON 35151

Verhuizingen - Transporten Expeditie

Billijk tarief voor binnen- en buiten de stad

nen enkele jaren het vliegen naar Australië tot de alle-
daagsche gebeurtenissen zal gaan behooren.
Hoe denkt men hierover in Nederland, of juist: in
Nederlandsch-Indië? want het moederland toont ten
deze meer energie dan Indië.

Ingezonden.

De Pygmeëen.

Rotterdam, 8 October 1926.

De Redactie van het Koloniaal Weekblad
te 's-Gravenhage.

Mijne Heeren.

Tot voor korten tijd nam ik duidelijk de kenteekenen
waar, dat door U ernstig er naar gestreefd wordt, den
inhoud van het blad tot een zoo gezond en stevig mo-
gelijk peil op te voeren. In dit door U gekozen kader,
is m. i. voor een artikel als „De Pygmeëen” verschenen
in het nummer van 7 October, geen plaats.

Elk denkend mensch die tevens gerechtigd is om
over exploratie op Nieuw-Guinea een eigen oordeel te
hebben en weet wat de eigen, publiek toegankelijke
rapporten van deelnemers aan deze expeditie hebben
onthuld en volgens de laatste berichten nog onthullen
over de reeds van huis uit wrakke en zeer bedenke-
lijke organisatie (als dit woord hier ten minste nog
op zijn plaats is), moet het betreuren, diep betreuren,
dat de voor zulk een expeditie noodige menschen en
tonnen verbruikt worden, om geen erger woord te ge-
bruiken.

Het artikel zelf laat ik liever buiten bespreking, het
draagt te duidelijk het kenmerk van te zijn geschreven
door iemand die, zonder daarmede iets speciaals on-
aangenaams te bedoelen, mag worden genoemd een vol-
slagen vreemdelling zooal niet in Jeruzalem, dan toch
zeker ten opzichte van de eischen die exploratie op
Nieuw-Guinea aan haar priesters stelt, maar die ook
volwassen vreemdelling is in de literatuur die op dit
Nederlandsche onderzoek berust.

Hoe groot echter de mantel der „Pygmeëen Ontdek-
king” ook moge uitvallen, compromitterend groot wel-
licht, zij zal zeker niet reiken om de onsmakelijke
plekken dezer onderneming te bedekken. Uw mede-
werker had er nog een „eskader vliegeniers” op willen
leggen; goddank is dat bedrijf in deze Amerikaansche
farce, waarmede wij ons in een onzalig oogenblik heb-
ben ingelaten, ons bespaard gebleven! Er is voor deze
kostbare levens en instrumenten even gedurfd, maar
beter doordacht werk te doen, zelfs op Nieuw-Guinea;
dat heeft men op Batavia wel gevoeld.

Hoogachtend,
J. W. VAN NOUHUYS.

Wat de heer Van Nouhuys gelieft te schrijven
komt mij in toon evenmin geblijkt voor, als in-
houd. Prof. Matthew W. Stirling van de universiteit
te Californië heeft zijn N. Guinea-onderneming op touw
gezet onder de auspiciën van de Amerikaansche
Smithsonian Institution, met steun van de University
van Berkley, instellingen met een wereldreputatie. Het
Indisch Comité voor wetenschappelijke onderzoekin-
gen heeft een staf van geleerden, o.w. Dr. W. M. Doc-
ters van Leeuwen, directeur van 's Lands Plantentuin
te Buitenzorg, aan de expeditie toegevoegd. Met vlieg-
tuigen zijn in Afrika en Azië reeds succesvolle en
waardevolle verkenningen in oerland volbracht. Dat
de Amerikanen hiervan voor Nieuw-Guinea iets durf-
den verwachten, is m. i. dus zoo dwaas nog niet. Ik vind
't zelfs jammer dat hun de kans afgesneden is, door
hun vlieg-expeditie om te zetten in een zeer langdurige
Nederlandsch-Amerikaansche water- en landtransport-
onderneming. Wat de vliegmachine der expeditie in-
tusschen toch nog gepresteerd heeft vóórdat zij in on-
bruik geraakte, pleit ook voor haar geschiktheid om in
Nieuw-Guinea goed en wetenschappelijk werk te ver-
richten.

Nu de Nederlandsch-Amerikaansche expeditie een-
maal georganiseerd is, zooals thans 't geval is, en ten
slotte zoo toch een gunstig resultaat schijnt bereikt te
hebben, waardoor de verkenning van land en volk nog
beter zal kunnen geschieden dan met een vliegmachine
mogelijk ware geweest, hoop ik dat het voorloopige,
gunstige bericht bevestiging moge vinden. Is dit zoo,
dan zal ik mij daarover orecht verheugen! De heer
van Nouhuys ook? Of blijft hij dan toch nog boos op
de ondernemers?

Wat de strekking betreft van mijn door den heer

SPIEGEL- EN LIJSTENMAKERIJ WED. W. DRIESSEN

105 HAARLEMMERSRAAT 105 - LEIDEN
(Geen Filialen)

KUNSTHANDEL

RUIME SORTERING IN:
SPIEGELS TEGELS FAMILIE- EN
SCHILDERIJEN GRAVURES PORTRETLIJSTEN
SCHILDERSTUKK. AQUARELLEN PLATEELWERK

SOLIED ADRES — BILLIJKE PRIJZEN

IN DECEMBER DEZES JAARS ZAL VERSCHIJNEN ART, RELIGION AND CLOTHES

a Collection of Essays by
HERBERT ANTCLIFFE

CONTENTS

Foreword	12. Monsieur Massanet.
1. Art, Religion and Clothes.	13. Händel and Brahms: A Comparison.
2. Religion and Aesthetics.	14. The Significance of Scriabin.
3. Austerity and Beauty.	15. Space and Spacing in Music.
4. Limitations and Art.	16. National Flavour in Music
5. Art and the Holidays.	17. The Imperial Spirit in Music.
6. Music and Manners.	18. More about History and Music.
7. Two Views of Opera.	19. The Necessity of Music in War-Time.
8. Impulse in Composition and Interpretation.	20. J. S. Bach and Emotion
9. Schumann: A German Event.	
10. Robert Schumann: An Anniversary Estimate.	
11. The Real Liszt.	

Dit boek, gedrukt op goed papier en keurig gebonden zal slechts bij intekening uitgegeven worden.

Men gelieve zoo spoedig mogelijk inschrijvingen te zenden aan de Administratie van het „Koloniaal Weekblad”, Nobelstraat 20, Den Haag.

De prijs zal zijn f 4.50.

S

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote op-lagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. 11987*

BRIEVEN en stukken, de afdeeling Advertenties betreffende, uitsluitend te adresseeren: Administratie Koloniaal Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET enkel Drukkerij Ten Hagen.

Apotheek M. L. ADAMA

Bezuidehout 111 - DEN HAAG - Telef. 70366

Allopathische en Homoeopathische Geneesmiddelen
Verbandstoffen en Ziekenverplegingsartikelen.
MINERALE WATEREN 5143
Binnen- en Buitenlandsche
Verpakte Geneesmiddelen

aangehaalde bronnen ook alleen in die richting

Hoe men in Nigerië over advocaten denkt.

Ormsby Gore, onder-staatssecretaris voor koloniën, te Londen teruggekeerd is van een reis door Nigerië en West-Afrika, vertelt nu dat een der Moham-
edaansche stamhoofden in Noord-Nigerië hem ge-
had dat alle stammen tevreden waren onder de
sche suzeriniteit, maar de Engelsche regeering
niet gaan proberen om de Engelsche wet in
Nigerië in te voeren; hij was tenminste ten eerste ver-
derd, ja verontwaardigd, geweest toen hij een straf-
had bijgewoond, waarbij de Engelsche wet voor-
reef dat twee „beroepsleugenaars” in de rechtzaal
reden toegelaten om den rechter te verwarren en het
te verkrachten. De Mohammedaansche godsdienst
veel voor dat ook de beklagde tegenover een rech-
de waarheid moest zeggen en daar waren dan ver-
geen „advocaten” bij noodig.

Ormsby voegde eraan toe, dat de inlandse stam-
den op dit punt zeer gevoelig waren nopens hun
vaderlandsche gebruiken en waar de hoofden
zelf de rechtspraak uitoefenen, zou het dwaas-
zijn om die stammen eenigen vorm van Engelsch
recht op te dringen.

Afrika mag tot geheimzinnig Abessinië doordringen.

het moeite heeft men de uitbarsting voorkomen tus-
Abessinië enerzijds en Italië met Engeland sa-
anderzijds. Dit mag weer op de tegoedzijde van
Volkenbond geschreven worden, die, al brengt hij
menige teleurstelling, toch ook al veel goeds ge-
heeft tijdens zijn jong bestaan.

Tafari, de invloedrijke prins-regent en troon-
erfgenaam van Abessinië, kent ook de politiek van het
westen van tegenwoordig bij een dreigend onheil van
zijde. Voordat de V. B. in het geschil met Rome
worden gemoeid werd, had Ras Tafari de V. St. van
Afrika reeds voor de Abessinische belangen weten te
wettigen. En 't is niet onwaarschijnlijk dat de wij-
zarigheid uit Washington hierop tegemoetkomend is
gegaan, het aan den V. B. gemakkelijker heeft ge-
toet tot een minnelijk vergelijk te komen.

De bezwaarschrift van Abessinië is ingetrokken,
Italië en Engeland hadden vooraf geruststellen-
de verklaringen gegeven.

In de vriendschappelijke stemming ten opzichte van
Afrika hebben de hiertoe samenwerkende N. Ameri-
cain Newspaper Alliance, Chicago Daily News en Field
and Stream te Chicago weten te profiteren, om toestem-
ming te krijgen tot het zenden van een groote ontdek-
kingsexpeditie naar de nog niet geëxploreerde gebieden
van Abessinië of Ethiopië.

De eerste Amerikaansche wetenschappelijke ver-
gadering geschiedt niet alleen met volle instemming van
Ras Tafari, maar de prins-regent heeft zelfs, uit naam
van de keizerin, een uitnodiging tot de leden der expe-
ditie gericht om aan de hoofdstad en het hof een be-
zoek te brengen.

Abessinië is in menig opzicht nog onbekend land. Wat
van het binnenland verteld wordt is wel geschikt om
de wettigheid van de onderneming te ondersteunen, maar het dreigt
met vele gevaren, terwijl de regeering tot nu toe
verder binnen dringen beslist tegenwerkte. In de
verleden helft van de vorige eeuw liepen de pogingen van
de Nederlanden en van Houglin op mislukking uit.

De Nederlanden wisselen af met hoog, prachtig bergland.
Het wordt gesproken van een ommuurde stad, tot nu toe
niet ergens in woud, zand of meer. Ruïnes, om-
geven door wier oorsprong slechts gissingen bestaan. Flora en
fauna vooral, wellicht met verloren gewaande
planten.

De invloed van Ras Tafari reikt ver genoeg om aan
de expeditie zekere mate van veiligheid te geven, maar
het spaarzaam bevolkte binnenland is dat gezag
niet tegenover zich toch ook weer niet voldoende bevestigd,
om een afdoenden waarborg te geven.

Met Italië, naaste buurman, en Engeland, de oude
rivalen van Afrika's binnenland, wel steken dat nu
verre, in Afrika vreemde Amerika voorrang
verleend om tot het oude —, of wil men liever tot
de nieuwe Ethiopië door te dringen; zij zullen dit te
vergeefs vinden, nu zij daarin tot zekere hoogte een
overstrooming zien voor hun bedreigend politiek beleid.

Cobham terug.

Cobham is luisterrijk gehuldigd te Londen, bij zijn
terugkomst van de reis Londen—Melbourne door de
Zuidzee, 26,000 Eng. mijlen.
De groote vliegenier zeide overtuigd te zijn dat bin-

Dr. RABINDRANATH TAGORE
Het Centrum der Indische
Cultuur
PRIJS . . . . . f 0.60 S
„ADI-POESTAKA” - 'S-GRAVENHAGE

WAAROM

is het adres voor alle Repatrieerenden bij ons?

OMDAT

onze Meubelen in onze EIGEN fabriek worden vervaardigd en wij dus ALLES garanderen en UITERST billijke prijzen berekenen. Aanbev.

GEERS. J. & A. JUNGESCHLÄGER
JAN HENDRIKSTRAAT 19 - DEN HAAG

DE N.V. BEGRAFENIS-ONDERNEMING
„SIMPLICITAS”
VAN W. J. INNEMÉE & ZONEN TE 'S-GRAVENHAGE
IS ONMIDDELLIJK IN HET BINNEN-EN
BUITENLAND TE ONTBIEDEN VOOR REGELING
VAN EEN TRANSPORT, BEGRAFENIS OF CREMATIE
KANTOREN: DENNEWEG 71-73
GARAGES, KISTENMAKERIJ EN DRUKKERIJ: HOOIKADE 43-57
TELEFOON: 11314 EN 12890

WARMWATER

Gratis G.E.B. warmwater-installatie

INLICHTINGEN:

M. A. VROLIJK

Thomsonlaan 41 Telef. 35618
'S-GRAVENHAGE

Alle voorkomende reparatiën tegen concurrerende prijzen.

N.V. Brandstoffenhandel „DE CENTRALE”

SCHEVENINGEN

Tel. 51313 - Pinkstraat 27 - Tel. 51313

levert uitsluitend prima kwaliteit Engelsche-, Belg., Duitsche- en Hollandsche Brandstoffen, beslist steen- en gruisvrij.

Prompte bediening. Billijke prijzen.

NEEMT PROEF.

Aanbevelend, C. VERHEIJ Wzn., Directeur.

PELTERIJENHANDEL EN BONTWERKERIJ

Specialiteit in bontmantels en mantels met bont gevoerd, gemaakt en naar maat. Steeds het nieuwste in bontvellen en bontgarnituren. Atelier voor veranderen en repareren, te kl. afwerking. Matige Prijzen

JEAN PIEROT
88 VAN SWIETENSTR. DEN HAAG
GEVESTIGD SINDS 1903

Van Nouhuys brieschend aangevallen stukje, verwijs ik naar mijn bescheid, in ditzelfde nummer van het Kol. Wkbl. aan een ander schrijver, die in een meer gebruikelijken toon critiek wist uit te oefenen.

De Schr. v. d. rubriek „Uit den verren Vreemde”.

Berichten der Afdeelingen.

Afdeeling Amsterdam.

Aan Heeren Secretarissen der Afdeelingen.

Hiermede ben ik zoo vrij onder Uw aandacht te brengen, dat het mij gelukt is, speciaal voor de Afdeelingen der Vereeniging „Oost en West”, de zoo bekende Java-film (Ufa-film), duur 1½ uur, in bruikleen te krijgen tegen eene vergoeding van f 25.— per avond.

L. D. PETIT,

Secr. Afd. Amsterdam,
Saxenburgstraat 34, Amsterdam.

Afdeeling 's-Gravenhage.

BESTUURSVERGADERING OP ZATERDAG
2 OCTOBER 1926, DES NAMIDDAGS 2½ UUR,
IN HET GEBOUW HEULSTRAAT 17.

Het Bestuur van de Afd. 's-Gravenhage van de Ver. Oost en West, met uitzondering van de Heeren L. A. Bakhuis wegens ziekte, en O. de Bordes wegens verhindering, kwam op genoemden datum in buitengewone zitting bijeen, om afscheid te nemen van zijn voorzitter, den Heer R. Zuyderhoff. De voorzitter heette alle aanwezigen welkom en zei o.m., dat hij wegens zijne benoeming tot algemeen Voorzitter, op grond van het reglement, uit het bestuur der afdeeling moest treden, waardoor zijne benoeming een keerzijde had, daar hij ruim 12½ jaar met vreugde en liefde de bijeenkomsten der afdeeling had voorgezeten, zoodat het hem zwaar viel die taak thans te moeten loslaten. Hij bedacht ook de momenten van smart, wanneer een bestuurslid door vertrek of den dood ontviel. Steeds trachtte hij de afdeeling tot bloei te brengen en achtte het dan ook niet uitgesloten, nu hij voorzitter der Vereeniging is, een werkzaam aandeel daarin te nemen. Hij dankte ten slotte hartelijk voor de medewerking, die hij steeds van de bestuursleden had ondervonden en gaf de verzekering, dat de tijd, gedurende welke hij aan het hoofd der afdeeling had gestaan, hem steeds in aangename herinnering zou blijven. Spreker eindigde zijn rede met de beste wenschen uit te spreken voor den voortdurenden bloei der afdeeling.

Daarna reikte hij den hamer over aan den waarnemenden onder-voorzitter, den Heer Dr. H. D. Benjamins, ter behandeling der overige punten van de agenda.

Dr. Benjamins dankte allereerst namens het bestuur den Heer Zuyderhoff voor zijne hartelijke woorden en memoreerde het vele goede, dat hij in diens 12½-jarige functie van voorzitter tot stand had weten te brengen. Wij zullen, aldus spreker, de wijze van werken, waartoe Gij de afdeeling 's-Gravenhage der Vereeniging hebt gebracht, en de belangen, waarmede Gij deze hebt behartigd, niet licht vergeten en bevelen de afdeeling in uw aangename herinnering aan.

Hierna bood spreker namens de leden van het Bestuur der afd. 's-Gravenhage den scheidenden voorzitter een souvenir aan, bestaande uit een gouden vulpenhouder en sprak den wensch uit, dat de Heer Zuyderhoff bij het gebruik daarvan nog dikwijls aan de afdeeling zou denken en ook aan haar Bestuur. Hij verzocht hem dit souvenir wel te willen aanvaarden.

Daarna was het woord aan den Heer Zuyderhoff, die allen hartelijk dankte, die tot het cadeau hadden bijgedragen. Hij vroeg zich echter af waaraan hij dit verdiend had. Het is te veel, zeide hij; echter is een vulpenhouder wel het mooiste cadeau, dat ik erlangen kan, want een vulpenhouder is een onmisbaar artikel, vooral voor mij, die steeds veel schrijfwerk te verrichten heeft.

Achtereenvolgens werden de overige punten der agenda in behandeling genomen. Den Secretaris werd verzocht de notulen der vorige bestuursvergadering te willen voorlezen, welke werden goedgekeurd.

Voorts werd overgegaan tot het verkiezen van een nieuw bestuurslid der afdeeling en met algemeene stemmen werd, onder nadere goedkeuring van de Al-

GEOPEND

MAISON VERBAAN
MODERNE DAMESKAPALON
MASSAGE - MANICURE - PEDICURE

PR. MAURITSPLEIN 21 - DEN HAAG

gemeene vergadering, als zoodanig gekozen de F. van Peski, die, inmiddels ter vergadering bereid bevonden werd deze functie te aanvaarden. Het aanvaarden hiervan werd de Heer van Peski tijdig tot voorzitter der afdeeling benoemd en hem den waarnemenden voorzitter tegelijkertijd de vertshamer overhandigd.

De nieuw benoemde voorzitter, de Heer van Peski, bracht in zijn openingswoord dank voor het ingestelde vertrouwen, gebleken uit zijne benoeming tot voorzitter. Hij hoopte dat vertrouwen niet te beschamen en steeds in goede harmonie met het bestuur samen te werken.

Niemand meer het woord wenshende, sloot de zitting der vergadering.

De Secretaris,

J. C. BAUDON

Afdeeling Nijmegen.

SAMENSTELLING BESTUUR.

Tengevolge van de machtiging, verleend door de Verg. der afdeeling in Januari 1925, heeft het Bestuur een 6e lid geassumeerd, zoodat het thans als volgt samengesteld is:

G. J. Burger, Guyotstraat 3, Voorzitter; F. L. Evertsenstraat 40, Vice-Voorzitter; Mevrouw Mann-v. Hoogenstraaten, Berg en Dalscheweg 13, Secretaresse; L. Röpcke, Joh. Vijghstraat 69, Penningmeester; H. J. Verviers van der Loeff, St. Anthonis 171; F. M. Gescher, B. v. d. Berghstraat 74, Secretaris.

Namens het Bestuur,

GESCHER, Secretaris

OPENING VAN HET SEIZOEN

op Zaterdag 23 October, 's namiddags 3 uur precies het Olympia-theater, L. Burchtstraat.

1. Openingswoord door den Heer F. H. A. van Brugh, Secretaris van het Hoofdbestuur.
2. Lezing van.....?
3. De Sumatra-film.

De leden hebben vrijen toegang met een introductie waarvoor plaatsbewijzen zullen worden toegevoerd.

Het Bestuur hoopt alle leden aanwezig te zien. Maak van uw recht van introductie gebruik om nieuwe leden te werven.

Namens het Bestuur,

GESCHER, Secretaris

B. v. d. Berghstraat 74.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.

Aan H.H. Secretarissen der Afdeelingen.

Een goed denkbeeld. Het Bestuur der afdeeling Apeldoorn deed in een plaatselijk orgaan: De Apeldoornsche Courant van 28 September j.l., de houd opnemen van een Koloniaal Weekblad. Ter navolging, waar mogelijk.

Van het Informatie-Bureau:

BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR NED.-INDIË

J. J. Lanting, Gouvernementsarts bij den Dienst Volksgezondheid, Zippendaalsche weg 47, Arnhem.

M. H. Linssen, Leusveenweg 35, Hengelo (O.).

G. H. Hover, Leusveenweg 35, Hengelo (O.).

J. J. Kool, Overtoom 312 (II), Amsterdam.

D. Bokkens, Hoofd O. L. S., Oldeberkoop (Fr.).

G. H. G. Geurts, Instituut Geubels, Duiven (Gld.).

Allen onderwijzer 2e kl. bij het Openbaar Europees Lager Onderwijs.

H. H. Frehe, Onderwijzer bij het M. U. L. O., Soen 7, Leiden.

W. K. Pacard, Engweg 16, Driebergen, Assistent-het Laboratorium voor Veeartsenijkundig onderzoek te Buitenzorg.

MET VERLOF.

W. P. Jonkmans, Onderwijzer 1e kl. bij het O. E. p/a J. A. Blokker, Tolstraat 74, Amsterdam.

B. Riekerk, Wnd. hoofdcommissie bij de Pensioenfonds- en Weezenfondsen van de Indische

OPTICIEN - C. A. VAN MONSJOU

VALKENBOSCHPLEIN 19 - TEL. 32167 - DEN HAAG

I BESCHERMT UW OOGEN MET

ZEISS-PUNKTALGLAZEN

DENKT

U wel aan ons blad voor

Uw reclame?

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM 5009

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

Gerijlike- en locale ambtenaren te Weltevreden, Regentesselaan 26, 's-Gravenhage.
Th. B. Vernet, Controleur 1e kl. bij het Binnenl. Bestuur, op Java en Madoera, Marconistraat 50 te 's-Gravenhage.
N. Burlage, Beheerder 1e kl. bij het Landspakhuis te Pekalongan, p/a. Pension National, Groot Herengracht 250, 's-Gravenhage.
E. Poulton, Administratief ambtenaar bij het Hoofdbureau van den Dienst der In- en Uitvoerrechten en Accijnzen, Papaverhof 7, 's-Gravenhage.
C. Milla, Techn. ambtenaar 2de kl. bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst, Laakweg 152, 's-Gravenhage.
G. Nieuwkerk, tijdelijk waarnemend stenograaf bij den Volksraad, p/a. Nederlandsche Handel Maatschappij te 's-Gravenhage.
J. H. Calbo, Ambtenaar 4de klasse (groep II) bij den dienst der In- en Uitvoerrechten en Accijnzen, p/a. Familie Van der Heijden, Accaciastraat 29, 's-Gravenhage.
W. F. Buijsman, hoofdingenieur-afdeelingchef der spoor- en Tramwegen, Poste restante, Nice.
H. H. Karmy, wetenschappelijk assistent bij het Zoologisch Museum en Laboratorium van 's Lands Plantentuin, p/a. Nederlandsch Consulaat te Weenen.
N. Timmer, opzichter 1ste klasse bij den Waterstaat van 's Lands Burgerlijke Openbare Werken, Obrechtstraat 241, 's-Gravenhage.
J. H. van Witzenburg, Ingenieur 2de klasse bij den Waterstaat en 's Lands Burgerlijke Openbare Werken, Zandvoortweg 41, Aerdenhout (bij Haarlem).
E. Krijgsman, Hoofdcornities op het kantoor van den Hoofd der 2de Waterstaatsafdeeling, Berkstraat 1, 's-Gravenhage.
K. Kartel, Technisch ambtenaar 2de klasse bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst, 1e Tuindwarsstraat 11, Alkmaar.
E. Aschmoneit, 2de werktuigkundige bij de Gouvernement Marine, Sarphatipark 47, Amsterdam.
A. Nieuwenweg, Politieopzichter in de residentie Batavia, provincie West-Java, p/a. B. Watjer, Hoornedijk te Groningen.
Onderwijzer der 1ste klasse bij het Openbaar Onderwijs Lager Onderwijs, Leliestraat 14, Sneek.
S. West, Officier van Gezondheid 1ste klasse, Musselstraat 19, Apeldoorn.
MET PENSIOEN.
J. S. Thieme, President van den Raad van Justitie,

HENNY & Co.

Anna Paulownastraat 62a
DEN HAAG

EFFECTEN
PROLONGATIEN
WISSELZAKEN

te Soerabaja, p/a. W. C. Thieme, Schuytstraat 231, 's-Gravenhage.
J. Uden Masman, Directeur der Centrale Kas voor het Volkscredietwezen, p/a. Consulaat der Nederlanden, Via della Fortezza, Florence.

UITZENDING VOOR 'S LANDS DIENST IN NEDERLANDSCH-INDIË, SURINAME EN CURAÇAO.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat gelegenheid tot mededinging.

1°. Uitzending voor den Nederlandsch-Indischen Staatsdienst:

- a. onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs, in het bezit der hoofdkate;
- b. onderwijzer bij het M.U.L.O., in het bezit der hoofdkate en der akte wiskunde L.O. of van andere bijakten;
- c. leeraar (leerares) M.O. Nederlandsche taal;
- d. leeraar (leerares) M.O. Fransche taal (volledig bevoegd);
- e. leeraar (leerares) M.O. Duitsche taal (volledig bevoegd);
- f. gouvernementsarts bij den dienst der volksgezondheid (dienstverband 3 of 5 jaren);
- g. apotheker, leeraar a/d Nederlandsch-Indische Veeartsenschool te Buitenzorg;
- h. officier van gezondheid 2de klasse (in vasten en tijdelijken dienst);
- i. militair apotheker 2de klasse (in vasten en tijdelijken dienst).

2°. Uitzending voor 's Lands dienst in Suriname: 2 hoofdonderwijzers.
3°. Uitzending voor 's Lands dienst in Curaçao: 3 hoofdonderwijzers.

Zij, die voor uitzending tot eene dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Ministerie van Koloniën, 9de afdeling, onderafdeeling A.B. (voor de betrekkingen, genoemd onder 1°, a t/m g), tot de 8ste afdeling (voor de betrekking onder 1°, h) en tot de 10de afdeling (voor de betrekkingen onder 2° en 3°).

Mutatestaat van 6 tot 13 October.

Nieuwe Leden: Geïntroduceerd door:

- Ir. J. Klepper, Motorenfabriek „de Steeg” te Luchsing, Havelaarstraat 3, f 5.— (afd. Arnhem).
  - M. Luchsing, oud-Kolonel N.-I. L., Den Haag, Rinkenstraat 76, f 5.—
  - C. A. Bannink, oud-Kolonel-tit. N.-I. L., Den Haag, Laan van Meerdervoort 385, f 5.—
  - M. J. A. Steenhuis, Den Haag, Ernst Casimirlaan 3, f 5.—
- Secretaris Afd. Den Haag.
- Mevrouw G. F. J. van Aalst-Keopman te Den Haag.

Af schrijven:

A. Hermans, Plantage Mariëburg, Paramaribo.

Adresveranderingen:

- G. W. Beijer, Den Haag, van: H. T. O., Rijswijksche Weg naar: Morsestraat 9.
- C. W. von Lutzow, van: Den Haag, Thomsonplein 28, naar: Brussel, Rue de l'Aqueduc 17, f 5.—
- W. J. Cohen Stuart, oud-Minister van Marine, Nice, van: Rue Grimaldi 11bis naar: Rue Maccarani 12.
- J. L. Weijss, Administrateur Afdelingsbank, van: Den Haag, Krayenhoffstraat 29, naar: Bondowoso, „Tamansari”.
- Ir. A. T. de Groot, Ingenieur bij de Irrigatie, geplaatst te Bondowoso.
- Dr. J. W. Poser, Dirigeerend Officier van Gezondheid, van: Kota-Radja naar: Magelang.
- A. J. van Wilgenburg, Ambtenaar B.B., van: Kaban Djahé naar: Siantar-Hotel te Pematang-Siantar (S.O.K.).

Rectificatie: het adres van D. J. E. Sigal is: p/a. Bureau tot bevordering van het Kininegebruik, de Wiltenkade 48, Amsterdam.

Van onze Adverteerders

Business Organisation.

Maandag 18 October a.s. zal Mr. Gilbert de Silwa, directeur van The Commercial & News Service een lezing over Business Organisation houden in een der leslokalen van het Instituut Schoevers, Stadhoudersplein No. 3 te 's-Gravenhage.

In verband met de belangrijkheid van dit onderwerp wordt voor belangstellenden een beperkt aantal toegangskaarten kosteloos verkrijgbaar gesteld. Aanvragen kunnen schriftelijk of telefonisch gericht worden aan het Instituut Schoevers, Stadhoudersplein No. 3, Telefoon 52595.

De lezing, die geheel in de Engelsche taal gehouden zal worden, vangt te 1.30 uur n.m. aan en eindigt ca. 2.30 uur.

UW ADRES

VOOR

Gedistilleerd en Gebottelde Wijnen

IS

Firma Wed. J. C. VAN DEN BERG & Co.

JACOB VAN CAMPENPLEIN 12
DEN HAAG - TELEF. 35212
FILIAAL: ASTERSTRAAT 107
TELEFOON 36308

BURGERS' FOTOHANDEL

- STEENSTRAAT 84 J. ARNHEM.
- EN GROS EN DETAIL
- Tropencamera's, 9 x 12, dubbelbodern uittrek, voor platen en filmpacks, hoogfijn gepolijst, zwaar koper beslag, geel leder balg, koperen chassis in étui, dubbel anastigmat, f:4.5 in compur ad f 85.— per stuk.
  - Prima metalen Tropencamera's, 9 x 12, dubbel bodern uittrek, voor platen en filmpacks, dubbel anastigmat, f:5.4 met 3 chassis in étui ad f 45.— per stuk.
  - Metalen Tropencamera's, 9 x 12, tandradinstelling E. R. applanat f:7.2 ad f 17.50 per stuk.
  - Prima Klapcamera's, 9 x 12, met 2 chassis, applanat f:8 ad f 9.75 per stuk.
  - Filmpack Chassis, 9 x 12, ad f 1.60 per stuk.
  - Cassetten, 9 x 12, ad 55 ets. per stuk.
  - Automatische Ontspanner voor moment ad f 3.25 p. st.
  - Automatische Ontspanner voor tijd en moment f 6.— p. st.
  - Metaal Statieven, 4-deelig, f 3.50 per stuk, 5-deelig f 4.50 per stuk, 7-deelig f 5.75 per stuk, alle prima koper.
  - Ledertaschen, 9 x 12, krokodilpersing fluweel gevoerd, ad f 5.25 per stuk.
- Verder AGFA Filmpaks en Rollfilms, etc.
Conditie: 1/2 bij bestelling, 1/2 onder rembours.
Verpakking 3 pCt. der factuurwaarde.
Engrosafname reductie.

Reparatie-Inrichting H. B. M. WEIJERS

Stastokstraat 37 Den Haag

ALLE VOORKOMENDE REPARATIES
TEGEN ONDERSTAANDE PRIJZEN: 5031

H. Zol. en Hakk. f 2.25	D. Zol. en Hakk. f 1.50
Heeren Zolen. . . f 1.50	Dames Zolen. . . f 1.10
Heeren Hakken. . f 0.75	Dames Hakken. . f 0.40
Kinderwerk naargrootte	Gen. werk f 0.50 hooger

37 STASTOKSTRAAT 37

RIJWIELHANDEL P. J. NASSENSTEIN

BACHMANSTRAAT 42 TEL. 17033 DEN HAAG

Verkoop van ALLE merken rijwielen en banden. Mofelen, nikkelen en repareren van rijwielen en motorrijwielen. Reparatien onder GARANTIE. Stallen en onderhoud van rijwielen.

GARAGE JANSEN

WASSENAAR TELEFOON KIEVIET 562

RUKSSTRAATWEG 135 nabij Viaduct. 5003

BENZINE LAADSTATION 3 POMPEN

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPÔT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS 5028

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA 5027
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

TOKO BOGOR
 SUEZKADE 12a/b-DEN HAAG-TEL. 33472
 Gearriveerd per S.S. „Kangean"
 groote zending 5207
**Kroepoek Oedang, Sidjo Ardjo
 Mie, Deng-Deng, enz. enz.**
 Prima kwaliteiten. Voordeelige prijzen.

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 12503 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELN. 5022

**EEN VERSTANDIG
 ZAKENMAN**
 doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie.
 kundig personeel, een net ingericht kantoor, om
 zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen.
 Natuurlijk levert hij ook prima artikelen.
 Zijn firma moet een goeden indruk maken op
 zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil
 maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handels-
 drukwerk een correcten indruk maakt, zoowel wat
 betreft stijl als uiterlijk.
 Ook zijn reclamedrukwerk moet er aanlokkelijk
 uitzien, want hij weet, dat slecht reclamedruk-
 werk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn.
 Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker
 die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste
 van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat
 dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen.
 Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot
 hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een
 der beste drukkerijen van Den Haag: S

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
I. A. KRUL
 salon de Rafraichissements 5015
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

HOTEL „DE TWEE STEDEN" RESTAURANT „DE TWEE STEDEN"
 Buitenhof Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062 's-Gravenhage
FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD
 SPECIALE TARIEVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF
 KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD
 THE DANSANT - DINER CONCERT
 ROEMEENSCH ORKEST
 UITSTEKENDE KEUKEN
 GERENOMMEERDE WIJNKELDER

Vereeniging „OOST en WEST"
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Haag, Tel. 50752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en lieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekende op elk gebied. Personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 's-Gravenhage, Telef. 14519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichting zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Telef. 50752. Dit „Tehuis" biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland toeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indië bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetreft willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. No. 50248.

LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING (Anna Paulownastraat 48, Den Haag). Samenwerking ten dienste van Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenen verstreken als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.

BUREAU VOOR ADVIEZEN op huishoudelijk- en maatschappelijk gebied, onder leiding van de J. Franco Mendes—Calisch en L. Kappelje van de Coppello—Wijgers. Spreekuur Donderdagmiddag 2—4 en volgens afspraak, Nic. Maesstraat 57, Amsterdam, Tel. 22492.
 Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- 2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
  - 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
  - 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring Vooruitzichten.
- No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
- No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuker-Industrie. (Thans in revisie). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zoomede verplegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
- No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
- No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.**
Serie I. - No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel. 2. Indische toestanden gezien door een inlander. 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. 4. Sarikat-Islam. 5. De Sulkernijverheid in Nederlandsch-Indië. 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java. 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten. 8. De Europeesche vrouw in Indië. 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging. 10. Over de Kolonie Suriname.	Serie II. - No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië. 2. Het Javaansch tooneel. 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië. 4. De theecultuur op Java. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. 6. Een doode taal in Indië. 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java. 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië. 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdverleggenwoordiger Vereen. in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostkust.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
 Uityoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia. 5215

Zeebaboe's en Jongen beschikbaar.
 Te bevragen in „PERSINGGAHAN"
 Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden van Boetselaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 5028